

Zemkopības ministrija

**Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā no
2023.gada:**
KLP reforma un Latvijas KLP Stratēģiskais plāns

LLKC, 12.11.2021.

Zemkopības ministrija

Saturs

1. ES Kopējās lauksaimniecības politikas reforma:

- KLP reforma – praktiskie īstenošanas aspekti: pārejas periods un īstenošana no 2023.gada.
- KLP reformas saturiskie aspekti – būtiskākās izmaiņas un jauninājumi. Eiropas Zaļā kursa ietekme uz KLP.

2. “Jaunā” Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā no 2023.gada:

- “Jaunās” KLP mērķi, būtiskākās risināmās vajadzības un nacionālie stratēģiskie uzstādījumi, kā arī papildus nepieciešamie risinājumi, ko neaptvers KLP.
- KLP atbalsta instrumenti no 2023.gada.

Zemkopības ministrija

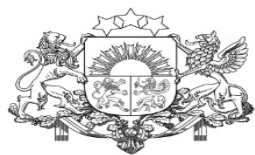
KLP reforma

- 2021. gada 28. jūnijā - Eiropas Parlamenta, ES Padomes un Eiropas Komisijas sarunu dalībnieki vienojās par kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) reformu, kura tiks īstenota 2023.-2027.gada periodā;
- KLP stratēģiskā plāna regulu plānots apstiprināt un publicēt 2021.gada nogalē.
- Pamatregula tiks papildināta ar virkni īstenošanas un deleģētiem aktiem, kurus plānots pieņemt 2021.gada beigās – 2022.gada sākumā.

2021.-2022.gads – pārejas periods, kura ietvaros turpina īstenot:

- līdzšinējos tiešo maksājumu atbalstus;
- Lauku attīstības programmā 2014.-2020.gadam noteiktos atbalsta pasākumus.

Zemkopības ministrija

Finanšu ministrija

ES investīcijas 2021.–2027. gads

8.06.2021. aktuālā informācija

10,44 mljrd. €

**Kohēzija
un vērtības**

6,63 mljrd.

**Programma
REACT-EU****

(papildus finansējums
Kohēzijas politikai 2014–2020)

272 milj. €

**Kopējā
lauksaimniecības
politika –
tiešmaksājumi*****

2,48 mljrd. €

**Kopējā
lauksaimniecības
politika –
lauku attīstība*****

933 milj. €

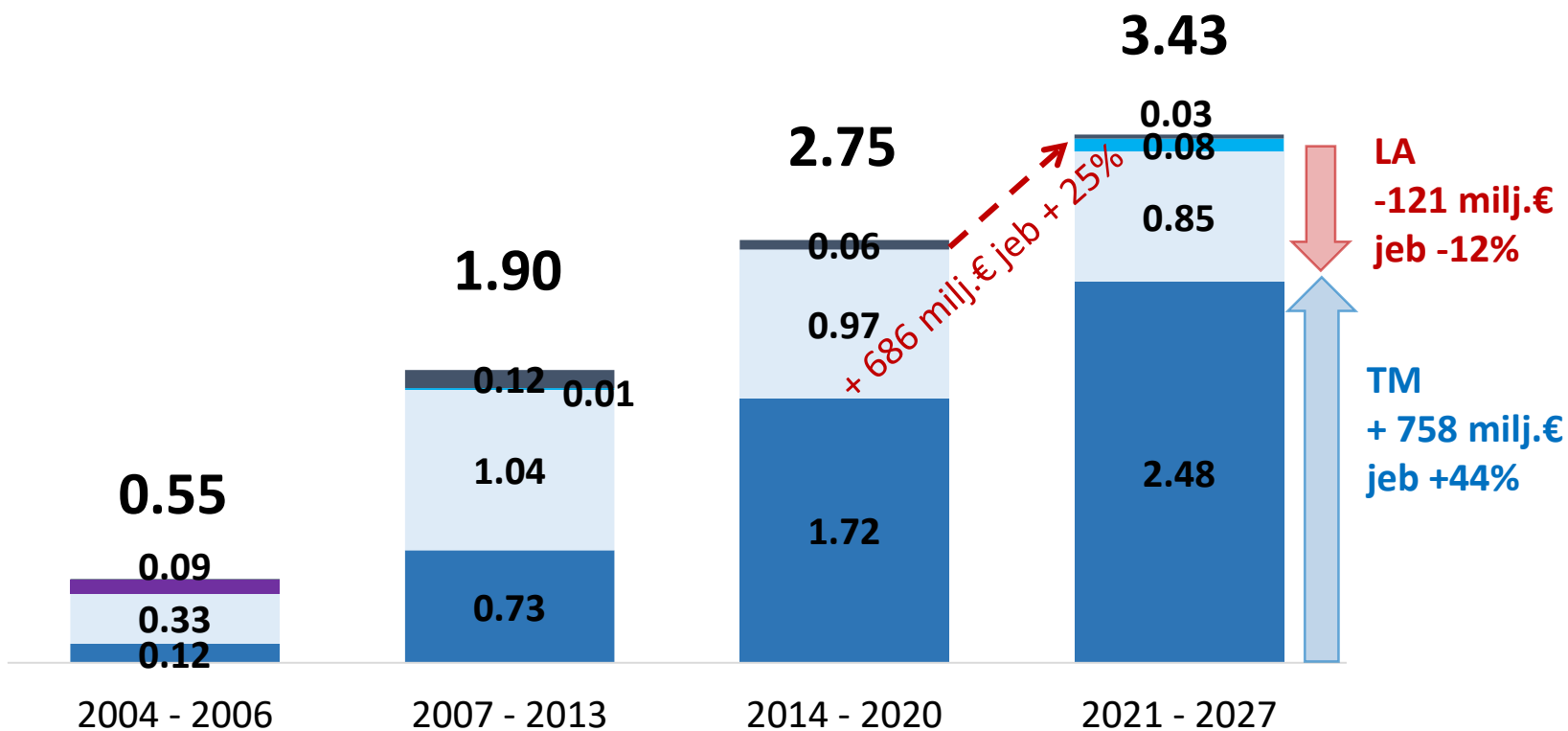
**Eiropas
Jūrlietu un
zivsaimniecības
fonds******

134,9 milj. €

ES KLP finansējums plānošanas periodos, miljardi EUR

- Tiešie maksājumi
- Struktūrfondi
- Tirgus instrumenti ES

- Lauku attīstība
- ES Atveseļošanās instruments

2021-2027 / 2014-2020

Kopā KLP finansējums
+ 686 milj.€ jeb +25%;

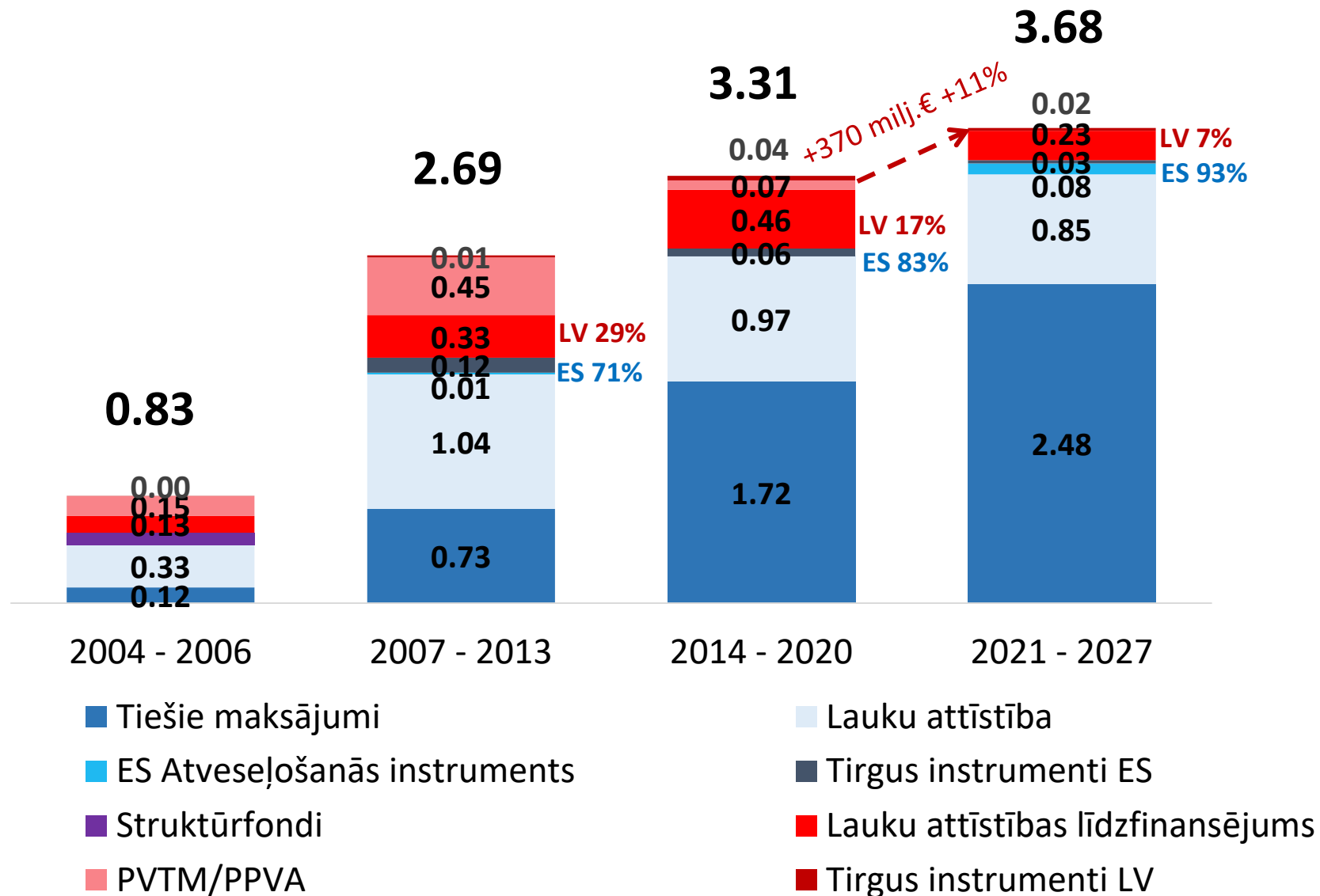
Lauku attīstības finansējums
-121 milj. € jeb -12%

Tiešo maksājumu finansējums
+758 milj. € jeb +44%

Zemkopības ministri

ES + LV KLP finansējums plānošanas periodos, miljardi EUR

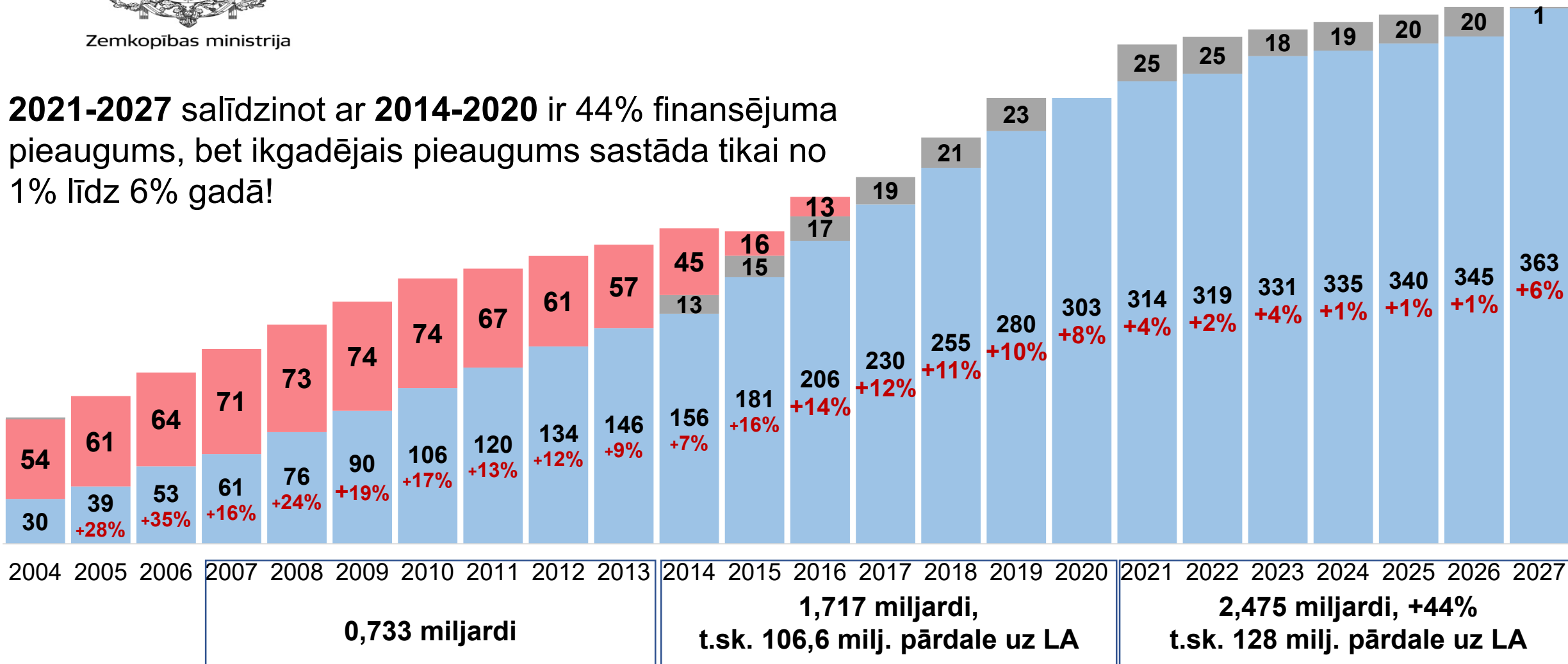

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu finansējums, miljoni EUR

2021-2027 salīdzinot ar **2014-2020** ir 44% finansējuma pieaugums, bet ikgadējais pieaugums sastāda tikai no 1% līdz 6% gadā!

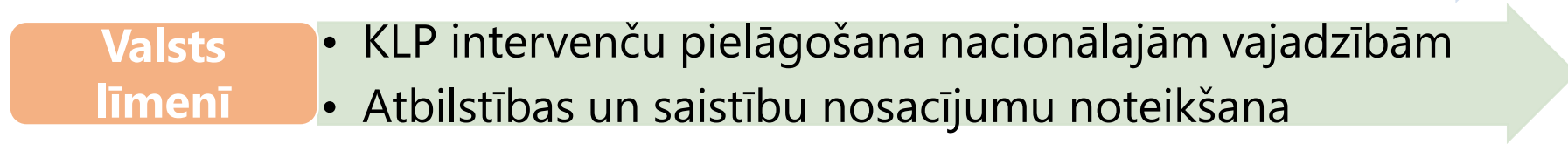
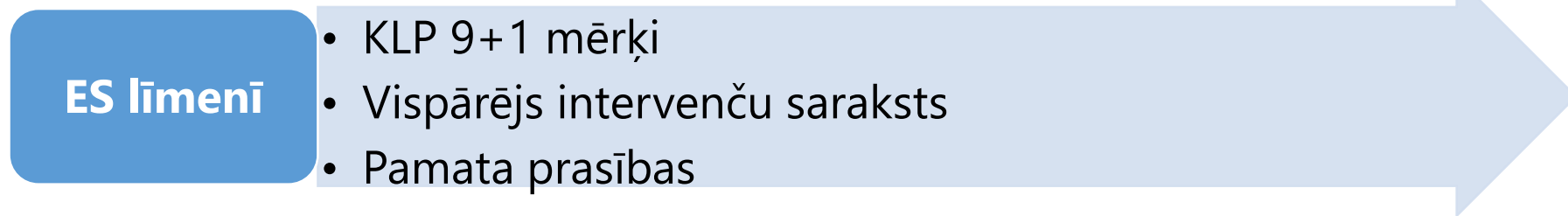
■ ES tiešie maksājumi, milj.EUR

■ Pārdale uz LA, milj.EUR

■ PVTM/PPVA, milj.EUR

No atbilstības prasībām uz rezultātiem balstītu pieeju

	KLP 2014 - 2020	KLP 2021 - 2027
Lielāka subsidiaritāte	ES līmenī noteiktas prasības	Pielāgoti pasākumi DV vajadzībām, ņemot vērā vietējos apstākļus un vajadzības
Lielāka atbildība dalībvalstīm	ES līmenī noteiktas prasības	Uz ES stratēģiskiem mērķiem balstītu nacionālo vajadzību mērķu definēšana, sasniegšana, vērtēšana
Saskaņotāka KLP	Katram pīlāram sava plānošana un ziņošana	- Viens KLP stratēģiskais plāns, vienota plānošana un ziņošana - Saskaņotība ar citām rīcībpolitikām

KLP stratēģiskais plāns
– aptver I un II pīlāra
intervences un kopīgu
mērķu sniegumu

Zemkopības ministrija

Obligāti īstenojamās finanšu saistības

- **KLP kopumā:**

- Vismaz 40% vides/klimata mērķiem;
- Vismaz 3% TM ekvivalents – atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem;

- **I pīlārs:**

- Vismaz 25% - ar vidi un klimatu saistītiem pasākumiem – ekoshēmām;
- Vismaz 10% - atbalsts mazām un vidējām saimniecībām;

- **II pīlārs:**

- Vismaz 35% - ar vidi un klimatu saistītiem pasākumiem jeb intervencēm (bet ne mazāk kā šajā periodā);
- Vismaz 5% - LEADER;

Zemkopības ministrija

Būtiskākās izmaiņas Kopējā lauksaimniecības politikā

- **Pastiprinātas savstarpējās atbilstības prasības, kas turpmāk definēta kā nosacījumu sistēma** – atbalsta saņemšanai vērienīgāks obligāto prasību minimums;
- **Pirmo reizi KLP ietvers sociālo nosacījumu sistēmu, kas** aptvers darba un nodarbinātības nosacījumus vai darba devēja pienākumus;
- **Maksājuma maksimuma noteikšana vai samazinājuma piemērošana ilgtspēju sekmējošam ienākumu pamatatbalstam (ISIP) ir dalībvalsts izvēle;**
- **Obligāti jādefinē aktīvā lauksaimnieka atbilstības nosacījumi/kritēriji;**

Zemkopības ministrija

Būtiskākās izmaiņas Kopējā lauksaimniecības politikā

- **Pārkārtošanās uz ilgtspējīgāku lauksaimniecību** ar vērienīgākām iecerēm klimata, vides un dzīvnieku labturības jomā
- **KLP ir tieši jāsasaista ar 12 ES vides un klimata tiesību aktiem.** Jāveic ieguldījums atbilstoši katram aktam noteiktā nacionālā mērķa izpildē (Putnu, Biotopu, Ūdens, Nitrātu direktīvas, klimata regulas u.c.)
- **KLP stratēģiskajiem plāniem jāveicina Zaļā kursa mērķrādītāju sasniegšanu** (stratēģija "No lauka līdz galdam" un Biodaudzveidības stratēģija);
- Papildus tam, bez lēmumiem, kas atspoguļojas regulējumā, **Eiropas Komisija katrai dalībvalstij ir izstrādājusi rekomendācijas KLP Stratēģisko plānu izstrādei;**

Zemkopības ministrija

KLP stratēģiskais plāns 2023-2027 – virzības laika grafiks

2021.4.cet.

- Sabiedriskā apspriešana – 01.11. – 30.11.;
- Pabeigts Ex-ante novērtējums un SIVN;
- MK informatīvais ziņojums – decembrī;
- Pagaidu Uzraudzības komitejas sēde – decembrī;
- KLP SP oficiāla iesniegšana Eiropas Komisijai – līdz 31.12.

2022.1.cet.

- Eiropas komisijas komentāri par KLP SP;
- Konsultācijas ar Eiropas komisiju.

2022.2.-4.cet.

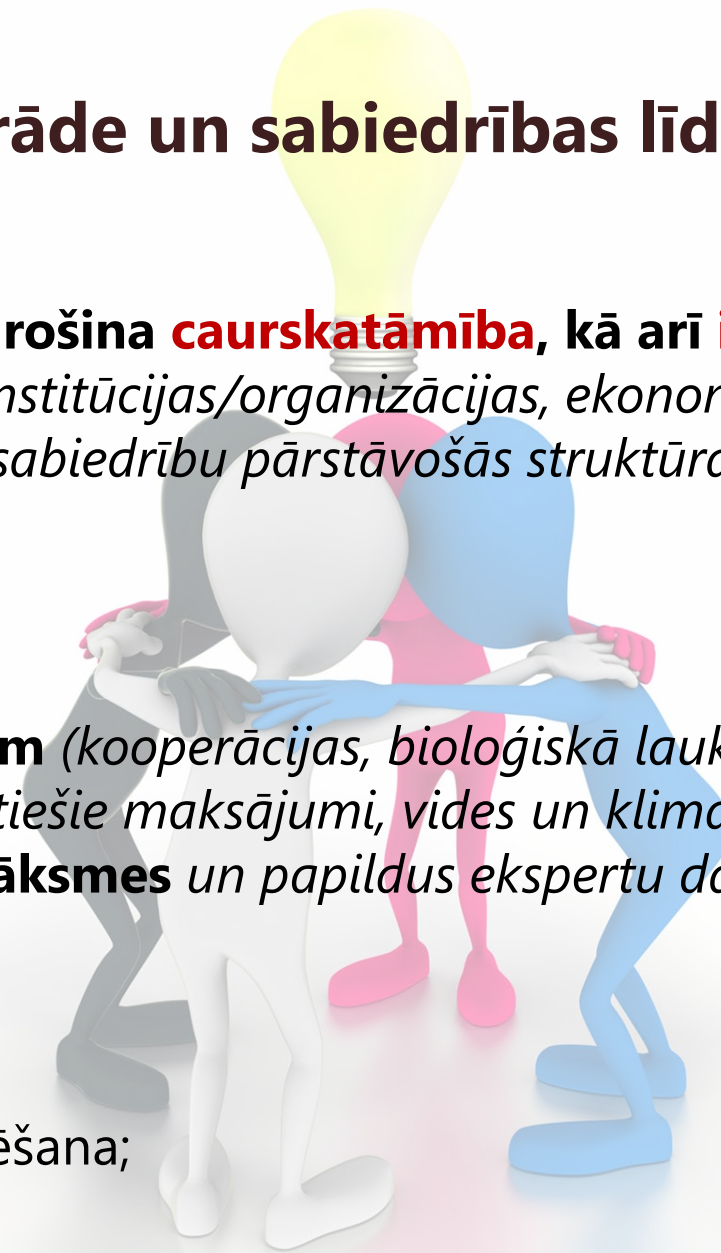
- Konsultācijas ar Eiropas komisiju;
- Paralēli – nacionālā regulējuma izstrāde (MK noteikumi atbalsta shēmām);
- KLP SP precizēšana un iesniegšana Eiropas komisijā;
- KLP SP apstiprināšana.

Zemkopības ministrija

KLP Stratēģiskā plāna izstrāde un sabiedrības līdzdalība

- **Regulējums paredz, ka KLP SP izstrādes procesā jānodrošina caurskatāmība, kā arī ieinteresēto pušu līdzdalība** (*reģionālās un vietējās institūcijas, vides institūcijas/organizācijas, ekonomiskie un sociālie partneri, t.sk., lauksaimniecības nozarē, pilsonisko sabiedrību pārstāvošās struktūras, u.c.*).
- **Sabiedrības un ieinteresēto pušu iesaistīšana:**
 - **2019.gadā – 5 reģionālās konferences;**
 - **KLP tematiskās darba grupas par 8 plašām tēmām** (*kooperācijas, bioloģiskā lauksaimniecība, paaudžu nomaiņa, lauku telpa, investīcijas, pārtika, tiešie maksājumi, vides un klimata mērķi*) – līdz šim notikušas **54 KLP tematisko darba grupu sanāksmes** un papildus ekspertu darba grupas par specifiskiem atbalsta nosacījumiem;
- **Sabiedrības iesaistīšanas loma:**
 - Trūkumu/problēmu un risināmo vajadzību identificēšana;
 - Potenciālo atbalsta rīku noteikšana.

Zemkopības ministrija

Saturs

1. ES Kopējās lauksaimniecības politikas reforma:

- KLP reforma – praktiskie īstenošanas aspekti: pārejas periods un īstenošana no 2023.gada.
- KLP reformas saturiskie aspekti – būtiskākās izmaiņas un jauninājumi.
- Eiropas Zaļā kursa ietekme uz KLP.

2. “Jaunā” Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā no 2023.gada:

- “Jaunās” KLP mērķi, būtiskākās risināmās vajadzības un nacionālie stratēģiskie uzstādījumi, kā arī papildus nepieciešamie risinājumi, ko neaptvers KLP.
- KLP atbalsta instrumenti no 2023.gada.

Zaļais kurss - jauna izaugsmes stratēģija, kas tiecas ES pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kurā siltumnīcefekta gāzu neto emisijas 2050. gadā samazinātos līdz nullei un ekonomiskā izaugsme būtu atsaistīta no resursu patēriņa

Stratēģija “No lauka līdz galdam” ir viens no Zaļā kursa elementiem.

Stratēģijas mērķis ir virzīties uz veselīgāku un ilgtspējīgāku ES pārtikas sistēmu

- ✓ Apgādājot Eiropas iedzīvotājus ar veselīgu, cenas ziņā pieejamu un ilgtspējīgu pārtiku
- ✓ Ierobežojot klimata pārmaiņas
- ✓ Aizsargājot vidi un saglabājot bioloģisko daudzveidību
- ✓ Radot taisnīgu ekonomisko atdevi piegādes ķēdē
- ✓ Izvēršot bioloģisko lauksaimniecību
- ✓ Mazinot pārtikas zudumus un izšķērdēšanu

ES Biodaudzveidības stratēģija 2030.gadam: Stratēģijas mērķis ir līdz 2030. gadam nostāties uz biodaudzveidības atjaunošanas ceļa, šajā nolūkā paredz

- ✓ Plašāku ES mēroga aizsargājamo teritoriju tīkla izveidi uz sauszemes un jūrā
- ✓ ES dabas atjaunošanas plāna uzsākšanu
- ✓ Pasākumus, lai risinātu globālus izaicinājumus bioloģiskās daudzveidības jomā
- ✓ Tādu pasākumu ieviešana, kas ļauj veikt vajadzīgās pārmaiņas (uzlabot zināšanas, palielināt finansējumu, sekot līdzi rezultātiem)

Klimatneitralitāte 2050: SEG emisiju samazināšana, piesaistes palielināšana (jau -55% 2030.gadā)

Zemkopības ministrija

Zaļais kurss un KLP

Lauksaimniekiem, lauksaimniecības pārtikas uzņēmumiem, mežsaimniekiem un lauku kopienām ir būtiska loma vairākās svarīgās Zaļā kursa darbības jomās, tostarp:

izveidot **ilgtspējīgu pārtikas sistēmu** stratēģijas "No lauka līdz galdam" ietvaros

papildināt jauno **Bioloģiskās daudzveidības** stratēģiju, aizsargājot un uzlabojot augu un dzīvnieku daudzveidību lauku ekosistēmā

dot ieguldījumu Zaļā kursa klimata pasākumos, lai līdz 2050. gadam Eiropas Savienībā sasniegtu **klimatneitralitātes** mērķi

atbalstīt atjaunināto, 2021. gadā izziņojamo meža stratēģiju, **saglabājot veselīgus mežus**

sekmēt 2021. gadā izstrādājamo **nulles piesārņojuma** rīcības plānu, aizsargājot tādus dabas resursus kā **ūdens, gaiss un augsne**

Zemkopības ministrija

EK Zaļā kursa ietvaros 2030.gadam noteiktie ES mērķa rādītāji

Par 50% samazināt ķīmisko pesticīdu kopējo izmantojumu un radīto apdraudējumu un samazināt bīstamāko pesticīdu izmantojumu

Par 50% samazināt lauksaimniecības dzīvniekiem un akvakultūrai paredzētu **antimikrobiālo līdzekļu pārdevumu**

100% piekļuve ātram platjoslas internetam lauku apvidos līdz 2025.gadam

25% ES lauksaimniecības zemes izmantot **bioloģiskajā lauksaimniecībā**

10% lauksaimniecības zemes platību padarīt par tādām, kurās ir daudzveidības ziņā augstvērtīgi ainavas elementi

Par 50 % samazināt barības vielu zudumu, turklāt nodrošinot, ka nepasliktinās augsnes auglība. Tādējādi līdz 2030.gadam **mēslošanas līdzekļu izmantošana tiks samazināta par vismaz 20%**

Zemkopības ministrija

Eiropas Zaļā kursa nacionālo mērķa vērtību noteikšana – tiesiskie aspekti

2021.gada 28.jūnija politiskā vienošanās ES Lauksaimniecības ministru padomē paredz:

- **KLP stratēģiskajiem plāniem jāveicina Zaļā kursa mērķrādītāju sasniegšanu** (stratēģija "No lauka līdz galdam" un Biodaudzveidības stratēģija;
- **Zaļā kursa mērķi dalībvalstīm nav juridiski saistoši;**
- Tomēr EK, izskatot KLP Stratēģisko plānu, vērtēs dalībvalsts ambīcijas un KLP ieguldījumu Zaļā kursa mērķu izpildē;

Zemkopības ministrija

Saturs

1. ES Kopējās lauksaimniecības politikas reforma:

- KLP reforma – praktiskie īstenošanas aspekti: pārejas periods un īstenošana no 2023.gada.
- KLP reformas saturiskie aspekti – būtiskākās izmaiņas un jauninājumi. Eiropas Zaļā kursa ietekme uz KLP.

2. “Jaunā” Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā no 2023.gada:

- “Jaunās” KLP mērķi, būtiskākās risināmās vajadzības un nacionālie stratēģiskie uzstādījumi, kā arī papildus nepieciešamie risinājumi, ko neaptvers KLP.
- KLP atbalsta instrumenti no 2023.gada.

Zemkopības ministrija

Kopējās lauksaimniecības politikas mērķi

Līguma par Eiropas Savienības darbību 39. pantā ir noteikti **KLP īpašie mērķi**:

- 1) celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot ražošanas faktoru, jo īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu
- 2) panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem
- 3) stabilizēt tirgus
- 4) panākt piegādes drošību
- 5) panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām

Zemkopības ministrija

SPECIFISKIE MĒRĶI, KAS ĪSTENOJAMI AR KLP ATBALSTU

HORIZONTĀLAIS MĒRĶIS – ZINĀŠANAS, KONSULTĀCIJAS, INOVĀCIJAS

EKONOMIKAS MĒRĶI

TAISNĪGI
IENĀKUMI

PALIELINĀT
KONKURĒTSPĒJU

LĪDZSVAROT
VARU PĀRTIKAS
ĶĒDĒ

VIDES MĒRĶI

RĪCĪBA
KLIMATA JOMĀ

VIDRŪPE

SAGLABĀT AINAVAS
UN
BIOAUDZVEIDĪBU

SOCIĀLIE MĒRĶI

SEKMĒT
PAAUDŽU MAIŅU

PLAUKSTOŠI
LAUKU APVIDI

PĀRTIKAS KVALITĀTE
UN VESELĪBA

Zemkopības ministrija

Latvijas stratēģiskie uzstādījumi KLP īstenošanai pēc 2023.gada

- **Palielināt pievienoto vērtību, sadarbojoties un ražojot konkurētspējīgu produktu vietējam un eksporta tirgiem**
- **Kāpināt lauku mājsaimniecību ieņēmumus līdz vidējiem valstī**
- **Plaukstoši lauku apvidi, veicinot ekonomisko aktivitāti, nodrošinot infrastruktūru un saglabājot apdzīvotību**
- **Zināšanās balstītu uzņēmējspēju veicināšana, sekmējot inovāciju un zinātnes rezultātu ieviešanu praksē**
- **Katra saimniecība, efektīvi izmantojot resursus, iegulda bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un klimata pārmaiņu mazināšanā**
- **Droša un kvalitatīva vietējā pārtika, kas pieejama ikvienam patērētājam**

Zemkopības ministrija

Noteiktās vajadzības

- **Kā tika noteiktas vajadzības, ko risināt KLP ietvaros?**
- **Sabiedrības un ieinteresēto pušu iesaistīšana;**
- **Kas ietekmējis vajadzību noteikšanu un arī to prioritizēšanu:**
 - atbilstība nacionālajiem uzstādījumiem;
 - atbilstība ES regulējumam vides un klimata jomās;
 - atbilstība Eiropas Komisijas rekomendācijām par KLP SP izstrādi;
 - atbilstība 6 Eiropas Zaļā kursa mērķiem;
 - ex-ante novērtētāju vērtējums attiecīgajai vajadzībai.

Zemkopības ministrija

I Ekonomikas mērķi – izaicinājumi

- ✓ Pastāv **būtiskas ienākumu atšķirības** starp dažāda lieluma, sektoru un reģionu lauku saimniecību ienākumiem.
- ✓ Pat ar KLP atbalstu **lauksaimnieciskie ienākumi uz vienu darbaspēka vienību** vidēji sasniedz tikai **50 % no Latvijas vidējās algas**.
- ✓ Lauksaimniecības nozarē vēl arvien ir **nepieciešams spēcīgs un mērķorientēts atbalsts**, jo īpaši **mazākām lauku saimniecībām** - *Lielākā daļa ir ļoti mazas vai mazas lauku saimniecības ar standarta izlaidi līdz 4000 EUR (64%), un ļoti mazas lauku saimniecības ar standarta izlaidi līdz 2000 EUR (49%)*
- ✓ Notiekošās zemes un maksājumu koncentrēšanās kontekstā ir nepieciešams veicināt konkurētspēju, un šajā sakarā **liela nozīme ir investīcijām ar mērķi radīt augstāku pārtikas produktu pievienoto vērtību**;
- ✓ Latvijā ir **jāveicina bioloģisko produktu pārstrāde** un ES kvalitātes shēmu izmantošana;
- ✓ **Lauku saimniecību ienākumu līmenis izteikti svārstās**, arī tādu iemeslu dēļ kā atkarība no eksporta tirgiem un īpaša jutība pret riskiem, kas saistīti ar klimatu un augu un dzīvnieku veselību;
- ✓ Visu formu **kooperācijas sekmēšana**, jo īpaši gaļas un olu ražošanas nozarē, varētu būt vēl viens veids, kā vairo lauksaimnieku konkurētspēju.

Zemkopības ministrija

Ekonomiskie mērķi – vajadzības: **Taisnīgi ienākumi, izturētspēja**

Jānodrošina lauksaimnieku ienākumu tuvināšana valsts tautsaimniecības vidējiem ienākumiem , īpaši mazajām un vidējām saimniecībām.	A
Līdzsvarot ienākumus dažādu specializāciju saimniecībās un tuvināt ienākumus lauksaimniecības un tautsaimniecības vidējiem ekonomikas ienākumiem šādos sektoros: slaucamās govīs, liellopi, aitas un kazas, cietes kartupeļi, sertificēti sēklas kartupeļi, sertificētas stiebrzāļu un lopbarības augu sēklas, sertificētas labības sēklas, mieži, vasaras rapsi un vasaras ripsi, dārzeņi, augļi un ogas, populācijas rudzi un proteīnaugiem	A
Līdzsvarot ienākumus starp saimniecību lieluma grupām , saglabājot stabilu pamatienākumu atbalstu mazajām saimniecībām.	A
Nodrošināt līdzsvarotus ienākumus starp reģioniem , ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas apstākļus.	A
Sekmēt jaunu tehnoloģiju un inovāciju ieviešanu un attīstību , kā arī zināšanu un prasmju celšanu sektora produktivitātes un ienākumu uzlabošanai.	A
Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas.	V
Nodrošināt ienākumu svārstību mazināšanos.	V
Sekmēt lauksaimniecības zemju sakopšanu un uzturēšanu	Z

Zemkopības ministrija

Ekonomiskie mērķi – vajadzības: **Konkurētspēja**

Sekmēt saimniecību konkurētspējas celšanu un tirgus orientāciju , mērķtiecīgi atbalstot mazās, vidējās saimniecības un jaunos lauksaimniekus	A
Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko).	A
Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību - primārais ražotājs un pārstrāde (t.s.k, bioloģiskajā lauksaimniecībā)	A
Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu , paredzot mērķētus finanšu instrumentus, t.sk., to kombinēšanu ar grantiem	A
Zināšanu un prasmju celšana saimniecību vadītājiem, kā arī saimniecību un pārtikas uzņēmumu darbiniekiem	A
Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana. Pētniecības un eksperimentālās ražošanas veicināšana. Inovāciju izmantošana un radīšana	A
Sekmēt ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā	V
Informācijas pieejamība, mācību iespējas, pieredzes apmaiņa un demo saimniecību pastāvēšanas sekmēšana, konsultāciju pieejamība.	V
Stiprināt sadarbību investīciju jomā , t.sk., pārstrādes apjomu un veidu stimulējošs atbalsts, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts, atbalsts produkcijas nogādāšanai uz tirdzniecības vietām, ostām attālos reģionos strādājošām saimniecībām	Z

Zemkopības ministrija

Ekonomiskie mērķi – vajadzības: **Tirgus varas stiprināšana pārtikas ķēdē**

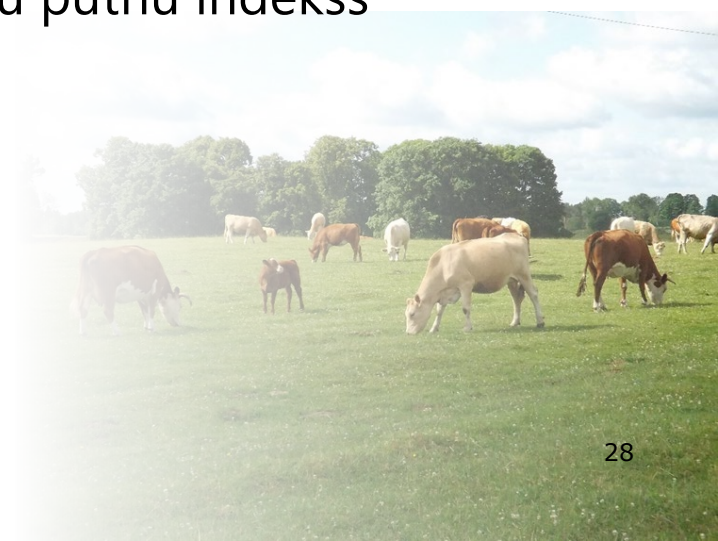
Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kvalitātes un komerciālās vērtības uzlabošanai un virzīšanai tirgū	A
Veicināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	A
Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas	A
Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	V

Zemkopības ministrija

Vides un klimata mērķi – izaicinājumi

- ✓ **SEG emisijas lauksaimniecības sektorā:** 22,3%
- ✓ **SEG emisiju piesaistes ZIZIMM sektorā:** samazinās
- ✓ **SEG emisijas no kūdras ieguves:** 14,5%
- ✓ **Amonjaka emisijas no lauksaimniecības:** nelabvēlīgas tendences
- ✓ Grūtības **augšnes, gaisa un ūdens kvalitātes** jomā, t.sk., Baltijas jūras piesārņojums;
- ✓ **Biodaudzveidības** zuduma riski: neapmierinošs dzīvotņu stāvoklis; lauku putnu indekss samazinās;
- ✓ **Bioloģiskā lauksaimniecība:** iepriecinošas tendences – 14,5%

Zemkopības ministrija

Klimata un vides mērķi – vajadzības: **Rīcība klimata jomā**

Samazināt SEG emisijas no lauksaimniecības zemju apsaimniekošanas , veicinot ilgtspējīgu lauksaimniecības prakšu īstenošanu lauksaimniecībā;	A
Samazināt SEG un amonjaka emisijas no lopkopības , veicināt SEG emisiju mazinošo prakšu īstenošanu lopkopībā;	A
Palielināt produktivitāti lauksaimnieciskajā ražošanā , sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai, tādejādi mazinot emisijas uz produkcijas vienību ;	A
Palielināt CO₂ piesaisti, veicinot meliorācijas sistēmu atjaunošanu , kas ļautu gan kāpināt produktivitāti, gan pielāgoties klimata pārmaiņām;	A
Veicināt organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu , tādejādi samazinot SEG emisijas un palielinot CO ₂ piesaisti;	A
Veicināt CO₂ piesaistes mežos, atbalstot pasākumus meža produktivitātes uzlabošanai un meža vecumstruktūras izlīdzināšanai , kas vienlaikus nodrošinātu arī mežu noturību pret klimata pārmaiņām	A
Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu	A
Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus lauku saimniecībās un pārstrādes uzņēmumos.	A
Atbalstīt lauksaimniecības zemju kalķošanu , kas ļautu kāpināt produktivitāti, tādejādi mazinot emisijas uz produkcijas vienību un barības vielu izskalošanos un noteci no lauksaimniecības zemēm	V
Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās.	V

Zemkopības ministrija

Klimata un vides mērķi – vajadzības: **Vidrūpe (augсне, gaiss, ūdens)**

Augsnes kvalitātes uzlabošana , veicinot augsnes struktūras uzlabošanas un ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu.	A
Ūdens kvalitātes uzlabošana , mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās.	A
Amonjaka emisiju samazināšana , īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus lauksaimniecības nozarē.	A
Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību , veicinot ieguldījumu vides stāvokļa uzlabošanā.	A
Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu lauksaimniecisko darbību īstenošanai praksē.	V
Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides pasākumu ieviešanu īpaši jutīgās platībās un riska ūdensobjektos ar nozīmīgu izklieģētā piesārņojuma ietekmi.	V
Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu , īpaši tādās nozarēs kā dārzkopība, tādējādi mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	V
Ilgspējīga augsnes auglības pārvaldība , uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu	V

Zemkopības ministrija

Klimata un vides mērķi – vajadzības: **Biodaudzveidības un ainavu saglabāšana**

Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālajos un meža zemēs , uzlabojot esošos un ieviešot jaunus pasākumus, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm	A
Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību , saglabājot daudzveidīgu, vizuāli pievilcīgu un ekoloģiski funkcionālu ainavu struktūru un elementu daudzveidību	A
Palielināt bioloģiskās lauksaimniecības, integrētās augu audzēšanas un citu vides pasākumu ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā un motivēt lauksaimniekus pāriet uz integrētās augu audzēšanas un bioloģiskās lauksaimniecības sistēmām	V
Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.*	V
Saglabāt lauksaimnieku un mežsaimnieku, kā arī citu zemes īpašnieku izglītošanu par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	V
Sekmēt augu apputeksnēšanu , veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu, tai skaitā veidojot buferzonas, un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā	V

Zemkopības ministrija

Sociālekonomiskie mērķi - izaicinājumi

- ✓ Lauku apvidu depopulācija (kopš 2000.gada vidēji par 19%) un sabiedrisko pakalpojumu kvalitāte/pieejamība;
- ✓ Nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvars (27,3% 2019.gadā);
- ✓ Zema ekonomiskā aktivitāte (vairāk kā puse tirgus sektora ekonomiski aktīvo uzņēmumu atrodas Rīgas un Pierīgas reģionā);
- ✓ Paaudžu nomaiņa (jaunie lauksaimnieki) (2016.gadā vecumā līdz 44 gadiem tikai 18% lauku saimniecību vadītāju, bet vecumā virs 65 gadiem – 30%) ;
- ✓ *Dzīvnieku labturība;*
- ✓ *Biodrošība un dzīvnieku slimības;*
- ✓ *Augu aizsardzības līdzekļu lietošana;*

Zemkopības ministrija

Sociālekonomiskie mērķi – vajadzības: **Paaudžu maiņa**

Finanšu resursu pieejamība gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei (atbalsts tiešmaksājumu, grantu un finanšu instrumentu veidā)	A
Ieguldījumu atbalsts saimniecības tālākai attīstībai un paplašināšanai	A
Veicināt lauksaimniecības izglītības apgūšanu	A
Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu lauksaimnieciskajā izglītībā	V

Zemkopības ministrija

Sociālekonomiskie mērķi – vajadzības: **Plaukstoši lauku apvidi**

Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana , nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai.	A
Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem).	A
Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās.	A
Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana , t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai.	V
Teritorijas identitāte (t.sk., teritoriju zīmoli).	V

Zemkopības ministrija

Sociālekonomiskie mērķi – vajadzības: **Pārtikas kvalitāte un veselība**

Samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu , t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību.	A
Veicināt produkta atpazīstamību un sabiedrības informētību par kvalitatīviem produktiem (t.sk., kvalitātes shēmām).	V
Sekmēt zaļo publisko iepirkumu , izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu.	V
Informācijas pieejamības un izpratnes veicināšana par AAL lietošanu , tai skaitā ilgtspējīga un samazināta pesticīdu lietošana .	V
Sekmēt bioloģiskai ražošanai nepieciešamo resursu , t.sk. sēklu ražošanas, attīstību.	V
Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu.	V
Veicināt tradicionālo graudaugu šķirņu saglabāšanu un attīstību.	V
Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu , kā arī zināšanu un informācijas nodošanu dzīvnieku īpašniekiem par dzīvniekiem un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi.	Z
Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi , ilgtspējību.	Z
Sekmēt bezatlikumu tehnoloģiju attīstību.	Z

Zemkopības ministrija

Horizontālais mērķis - vajadzības

Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un pārtikas ražošanā, kā arī sabiedrībā kopumā	A
Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	A
Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	A
Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	V
Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību , īpaši, jaunajiem lauksaimniekiem, uzsācējiem un mazajām saimniecībām	V
Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu	V
Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos , kāpinot to efektivitāti	V
Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu , tādejādi paaugstinot izpratni par dažādām lauksaimniecības metodēm un jaunu tehnoloģiju izmantošanu	V
Veicināt lauksaimniecības popularizēšanu un prestiža celšanu gan skolas vecuma bērnu un jauniešu vidū, gan sabiedrībā kopumā	Z

Zemkopības ministrija

Papildus nepieciešamie risinājumi, kuru īstenošanu KLP var nodrošināt tikai dalēji

- Nodrošināt atbilstošas **kompensācijas** par ierobežojumiem **bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai**;
- **Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi** kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai, nodrošinot **pakalpojumu pieejamību un infrastruktūru**;
- Veicināt **lauksaimniecības popularizēšanu un prestiža celšanu** gan skolas vecuma bērnu un jauniešu vidū, gan sabiedrībā kopumā

Zemkopības ministrija

Papildus nepieciešamie risinājumi, ko neaptvers KLP

- Rosināt **priekšlikumus nodokļu atvieglojumiem** (darbaspēka un NĪN);
- **Atvieglota nodokļu politika mazajiem** uzņēmējiem lauku teritorijā, īpaši, uzsācējiem;
- Radīt **iespējas dzīvojamā fonda būvniecībai/ rekonstrukcijai**, paredzot atbalstu mērķētu finanšu instrumentu veidā;
- Veicināt **lauksaimniecības izglītības kvalitātes paaugstināšanu**;
- **Kūdras purvu rekultivācija** – īstenošana;
- Valstij **jāveic mērķtiecīgus pētījumus**, kas ļautu novērtēt Latvijas Lauku attīstības programmā ietverto pasākumu daudzpusīgo ietekmi.

Zemkopības ministrija

Saturs

1. ES Kopējās lauksaimniecības politikas reforma:

- KLP reforma – praktiskie īstenošanas aspekti: pārejas periods un īstenošana no 2023.gada.
- KLP reformas saturiskie aspekti – būtiskākās izmaiņas un jauninājumi. Eiropas Zaļā kursa ietekme uz KLP.

2. “Jaunā” Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā no 2023.gada:

- “Jaunās” KLP mērķi, būtiskākās risināmās vajadzības un nacionālie stratēģiskie uzstādījumi, kā arī papildus nepieciešamie risinājumi, ko neaptvers KLP.
- KLP atbalsta instrumenti no 2023.gada.

Zemkopības ministrija

EKONOMIKAS MĒRĶI

TAISNĪGI
IENĀKUMI

PALIELINĀT
KONKURĒTSPĒJU

LĪDZSVAROT
VARU PĀRTIKAS
ĶĒDĒ

Zemkopības ministrija

Plānotās rīcības

- ✓ **Tiešo maksājumu intervences:**
 - ✓ Ilgtspēju sekmējošais ienākumu papildatbalsts;
 - ✓ Mazo lauksaimnieku atbalsts;
 - ✓ Pārdalošais ienākumu papildatbalsts;
 - ✓ Saistītais ienākumu atbalsts;
- ✓ **Investīcijas:**
 - ✓ Lauku saimniecību attīstībai dažāda lieluma saimniecībām;
 - ✓ Pārstrādei;
 - ✓ Infrastruktūras attīstībai (meliorācija);
 - ✓ Mazo lauku saimniecību attīstībai;
- ✓ **Atbalsts lauksaimnieku sadarbības veicināšanai;**
- ✓ **Risku pārvaldība** – investīcijas risku mazināšanai un apdrošināšana;
- ✓ **Finanšu instrumenti;**

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

2022

Lauksaimnieciskā darbība

Minimālie atbalsta saņemšanas nosacījumi

1 ha,
100 €,
Lauks 0,3 ha

Savstarpējā atbilstība

LLVN
OPP

Maksājuma samazinājums
5%, ja VPM virs 150 000 €

2023

Lauksaimnieciskā darbība

Minimālie atbalsta saņemšanas nosacījumi

1 ha,
100 €,
Lauks 0,1 ha

Aktīva lauksaimnieka nosacījums

Nosacījumu sistēma

LLVN: 5 jauni, t.sk. ZAL 4 prakses
OPP : 1 jauns, 5 svītroti

Sociālā nosacījumu sistēma (no 2025.g.)

Maksājuma maksimums (griesti)
100% samazinājums, ja ISIP virs 100 000 €

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi – lauksaimnieciskā darbība

Lauksaimnieks veic lauksaimniecisko darbību, ja:

- **aramzeme** ir:
 - Līdzena un piemērota pirmssējas apstrādei, bez krūmu dzinumiem;
 - papuvē apkarotas nezāles, un tā ir aparta līdz 15.septembrim.
- **zālāji** ir:
 - noganīti vai nopļauti un zāle novākta līdz 15.augustam;
 - Izņēmumi: zālāji, kurus izmanto nektāra un ārstniecības augu ieguvei un bioloģiski vērtīgie zālāji - līdz 15.septembrim;
 - Izņēmumi: zālāji sēklaudzēšanai - līdz 1.oktobrim.
- **ilggadīgo stādījumu** rindstarpas ir izpļautas/apstrādātas, nokaltuši koki, krūmi aizvākti līdz 15.septembrim.

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi – aktīvā lauksaimnieka nosacījums

Aktīva lauksaimnieka kritēriju izpilde attiecas uz personām, kas iepriekšējā gadā tiešajos maksājumos saņēma vairāk nekā **500 EUR**.

Aktīvs lauksaimnieks ir persona, kura veic **vismaz vienu** no šādām minimālām lauksaimniecības darbībām (kritērijiem):

1. Lauksaimniecības dzīvnieki reģistrēti LDC - **vismaz 1 LV**;
2. Saimniecība ir iekļauta Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā;
3. Persona iekļauta kā sēklaudzētājs VAAD Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā;
4. Vismaz **1/3** saimniecības ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā;
5. Saimniecībā lauksaimnieciskajā darbībā tiek nodarbināts vismaz **1 darbinieks, vai ne mazāk kā 1LDV/100ha**;
6. Saimniecībā nodrošina standarta izlaidi uz visiem saimniecības hektāriem vismaz **400 EUR/ha**;
7. Zemes uzturēšanas izmaksas sastāda vismaz **66 EUR/ha**.

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi – LLVN

LLVN 1 – Ilggadīgo zālāju saglabāšana valsts līmenī, 2018.gads references gads (šobrīd ZAL)

LLVN 2 – Mitrāju un kūdras augšnes aizsardzība, sākot ar 2025.gadu aršana ne biežāk kā 1 reizi 5 gados

LLVN 3 – Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka

LLVN 4 – Nelietot mēslošanas un AAL 10 m platā joslā gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm

LLVN 5 – Augšnes apstrāde, lai ierobežotu augšnes degradācijas un erozijas risku

LLVN 6 – Minimāls augšnes pārklājums visjutīgākajos periodos, tostarp 2 m neražojoša buferjosla

LLVN 7 – Augu maiņa aramzemē vai kultūraugu dažādošanas aramzemē (šobrīd ZAL)

LLVN 8.1. – 4% no aramzemes atvēl ar ražošanu nesaistītiem elementiem (šobrīd ZAL)

LLVN 8.2 – Ainavas iezīmju saglabāšana - dižakmeņu, aizsargājamu koku un aleju

LLVN 8.3 – Aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā

LLVN 8.4 – Invazīvu augu sugu (latvāņu) izplatības novēršanas pasākumi

LLVN 9 – Aizliegums pārveidot vai apart EJIZ Natura 2000 teritorijās vai ārpus tām (šobrīd ZAL)

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi – OPP

OPP 1 – obligātās prasības par fosfātu piesārņojuma difūzo avotu kontroli

OPP 2 – īpaši jutīgajās teritorijās: pasākumi attiecībā uz kūtsmēslu apsaimniekošanu un mēslojumu lietošanas aizliegums gar virszemes ūdensobjektiem un pasākumi attiecībā uz mēslošanas līdzekļu lietošanu un uzskaiti

OPP 3 – pasākumi, lai saglabātu, uzturētu vai atjaunotu atsevišķu putnu sugu dzīvotņu daudzveidību un teritoriju, piesārņojuma vai kaitējuma novēršana dzīvotnēm un savvaļas putnu dzīvei

OPP 4 – Dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzība

OPP 5 – Pārtikas vispārējās nekaitīguma prasības

OPP 6 – Ierobežojumi hormonālas, tireostatiskas iedarbības vielu un betaagonistu lietošanā

~~OPP 7 – cūku identificēšana un reģistrēšana~~

~~OPP 8 – liellopu identificēšana un reģistrēšana~~

~~OPP 9 – aitu un kāzu identificēšana un reģistrēšana~~

~~OPP 10 – Transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) profilakses, kontroles un apkarošanas pasākumi~~

~~OPP 11 – par dzīvnieku slimībām attiecībā uz mutes un nagu sērgu, cūku vezikulāro slimību un infekciozo katarālo drudzi~~

OPP 12 – augu aizsardzības līdzekļu lietošana

OPP 13 – pesticīdu lietojuma ierobežojumi (lietošanu un uzglabāšanu, kā arī atlieku likvidēšana) aizsargājamās teritorijās, kas definētas, pamatojoties uz Ūdens pamatdirektīvu un Natura 2000 regulējumu

OPP 14 – teļu labturības prasības

OPP 15 – cūku labturības prasības

OPP 16 – lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku labturības prasības

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi – maksājuma maksimums (griesti)

Ilgospēju sekmējoša ienākumu pamatatbalsta tiešo maksājumu summu, kura **pārsniedz 100 000 EUR**, samazina par 100%.

Pirms griestu piemērošanas no ISIP summas tiks atņemtas visas lauksaimnieka deklarētās, ar lauksaimniecisku darbību saistītās **algas, tostarp ar nodarbināšanu saistītos nodokļus un sociālās iemaksas**.

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences

2022

97 €/ha	Vienotais platību maksājums VPM
59 €/ha	Maksājumu gados jaunajiem lauks. pirmie 90 ha
55 €/ha	Zaļināšana
13 nozares	Brīvprātīgi saistītais atbalsts
500 €/saim	Mazo lauksaimnieku atbalsts

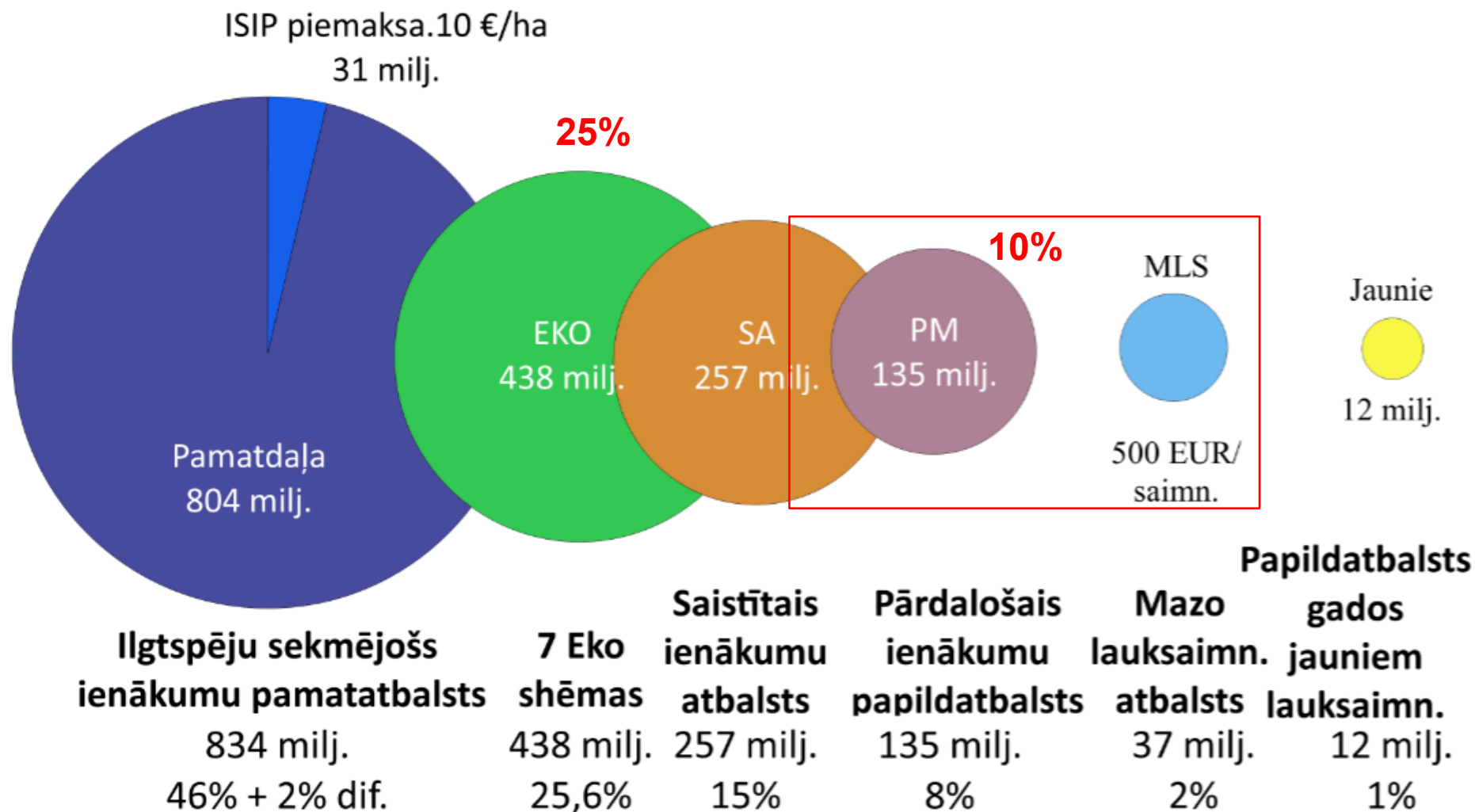
2023

Ilgtermiņu sekmējošs ienākumu pamatatbalsts - ISIP	92 - 101€/ha
ISIP piemaksa	10 €/ha
Pārdalošais ienākumu papildatbalsts 3,1 -30 ha	50 - 58€/ha
Pārdalošais ienākumu papildatbalsts 30,1–100 ha	6 €/ha
Papildatbalsts gados jauniem lauks. pirmie 150 ha izglītība	40-42 €/ha
7 Ekoshēmas	15 – 212 €/ha
Saistītais ienākumu atbalsts	14 nozares
Mazo lauksaimnieku atbalsts	500 €/saimn.

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences - finansējums

milj. €

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Tiešie maksājumi pirms pārdales, t.sk:	344	349	354	359	364	364	1 792
Pārdale: KOPĀ	-	18	19	20	20	1	78
RO	-	-	1	1	1	1	4
LA investīcijas	25	10	10	10	10	-	40
LA JAL	-	8	8	9	9	-	34
Tiešie maksājumi pēc pārdales, t.sk:	319	331	335	340	345	363	1 714
Ilgspēju sekmējošs ienākuma pamatatbalsts (ISIP)	170	157	157	158	160	172	804
ISIP piemaksa	-	6	6	6	6	6	31
Ekoshēmas	96	83	85	88	90	92	438
Saistītais ienākumu atbalsts	46	50	50	51	52	55	257
Pārdalošais ienākumu papildatbalsts		26	26	27	27	29	135
Papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem	2	2	2	2	2	2	12
Mazo lauksaimnieku atbalsts	6	8	8	8	7	7	37

Zemkopības ministrija

1. Ilgtspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts - ISIP

Mērķis - nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimniecības vidējiem ienākumiem valstī.

Mērķa platība:

1,7 milj. ha

Finansējums:

804 milj.€ jeb

47%

Atbalsta pretendents – aktīvs lauksaimnieks, kura atbalstam pieteiktā atbalsttiesīgā lauksaimniecības zemes kopējā platība ir vismaz 1 ha.

Atbalstu piešķir par LIZ ha, uz kuriem veikta lauksaimnieciskā darbība.

	2023	2024	2025	2026	2027
Likme, €/ha	92	92	92	93	101
Mērķa platība, milj.ha	1,709	1,710	1,710	1,711	1,713
Finansējums, milj.€	156,9	157,2	158,1	159,5	172,2

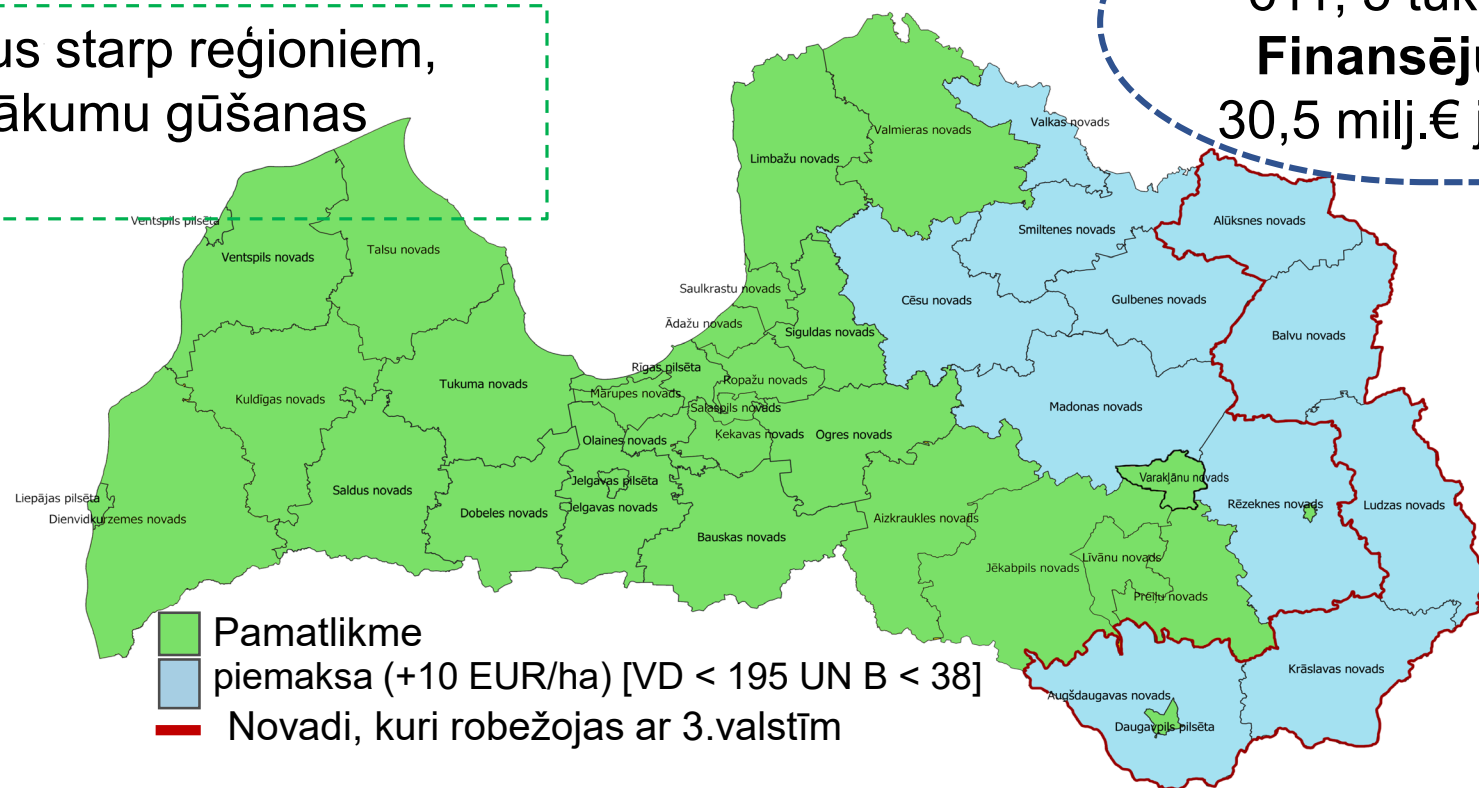

Zemkopības ministrija

1. ISIP piemaksa noteiktos novados 10 EUR/ha

Mērķis - līdzsvarotu ienākumus starp reģioniem, ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas apstākļus.

Piemaksa 10 EUR/ha novados, kuros veģetācijas perioda ilgums ir īsāks par 195 dienām un lauksaimniecības zemes kvalitatīvais vērtējums ir mazāks nekā 38 balles, un novados, kas robežojas ar ES trešajām valstīm.

Mērķa platība:
611, 5 tūkst. ha
Finansējums:
30,5 milj.€ jeb 2%

	2023	2024	2025	2026	2027
Mērķa platība, tūkst.ha	609,79	610,02	610,29	610,50	611,47
Finansējums, milj.€	6,10	6,10	6,10	6,11	6,11

Zemkopības ministrija

2. Maksājums mazajiem lauksaimniekiem 500 EUR saimniecībai

Mērķis - līdzsvarot ienākumus starp saimniecību lieluma grupām, saglabājot stabilu pamatienākumu atbalstu mazajām saimniecībām

Mērķa platība:
31-27,4 tūkst. ha
Finansējums:
37,3 milj.€ jeb 2%

Vienkāršota atbalsta shēma, kas **aizstāj visas citas tiešo maksājumu intervences.**

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks, kura atbalstam pieteiktā atbalsttiesīgā lauksaimniecības zemes kopējā platība ir vismaz 1 ha un kurš tiešajos maksājumos vēlas saņemt 500€/saimniecību.

Atbalstu piešķir par saimniecību, ja uz visiem hektāriem tiek veikta lauksaimnieciskā darbība.

	2023	2024	2025	2026	2027
Pretendentu skaits	15 352	15 192	15 007	14 863	14 219
Finansējums, milj.€	7,68	7,60	7,50	7,43	7,11

Zemkopības ministrija

3. Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts - par saimniecības pirmajiem hektāriem

Mērķis - līdzsvarot ienākumus starp dažāda lieluma saimniecību grupām

Mērķa platība:
828,3 tūkst. ha
Finansējums:
134,8 milj.€ jeb 8%

Atbalsta pretendents – aktīvs lauksaimnieks, kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP.

Atbalstu piešķir par LIZ ha, uz kuriem veikta lauksaimnieciskā darbība.

		2023	2024	2025	2026	2027
Likme, €/ha	1 - 3 ha	0	0	0	0	0
	3,1 - 30 ha	50	51	52	53	58
	30,1 - 100 ha	6	6	6	6	6
Mērķa platība, tūkst.ha		828,10	828,14	828,19	828,23	828,33
Finansējums, milj.€		25,6	26,1	26,6	27,1	29,4

Zemkopības ministrija

4. Saistītais ienākumu atbalsts - 15% no TM

Mērķis - līdzsvarot ienākumus dažādu specializāciju saimniecībās un tuvināt tos vidējam ienākumu līmenim lauksaimniecībā un tautsaimniecībā

Saistītā ienākuma atbalsta finansējums, tūkst.EUR					
	2023	2024	2025	2026	2027
Par slaucamām govīm	26 641	27 138	27 764	28 391	30 858
Par liellopiem	7 010	7 010	7 010	7 010	7 010
Par kazu mātēm	91	91	91	91	91
Par aitu mātēm	726	726	726	726	726
Par cietes kartupeļiem	207	207	207	207	207
Par sertificētām zālāju sēklām	291	291	291	291	291
Par sertificētas sēklas kartupeļiem	160	160	160	160	160
Par sertificētu labības sēklu	731	731	731	731	731
Par augļiem un ogām	1 144	1 144	1 144	1 144	1 144
Par dārzeņiem	2 014	2 014	2 014	2 014	2 014
Par vasaras rapsi	736	736	736	736	736
Par miežiem	3 098	3 098	3 098	3 098	3 098
Par rudzu populācijas šķirnēm (t.sk. Kau)	188	188	188	188	188
Par proteīnaugiem	6 621	6 697	6 794	6 890	7 270
Saistītais ienākuma atbalsts kopā	49 657	50 230	50 953	51 676	54 523

Zemkopības ministrija

4. Saistītā ienākuma atbalsta izmaiņas

- 1 Par slaucamām govīm**

Paaugstināts izslaukums: no 5500 uz **6 300** kg;
Govij bioloģiskās turēšanas apstākļos, Latvijas brūnai un zilai no 4500 uz **4 650** kg.
Izslaukums noteikts 80% no 2019.g. pārraudzības izslaukuma.
- 2 Par proteīnaugiem**

Atbalstu piešķirs par platību, ko aizņem tīrsējā sētas lauka pupas, zirņi, soja, kaņepes un dārza pupiņas.
Par citu **tauriņziežu** sugu platībām tiks piešķirts atbalsts, piesakoties uz eko-shēmu atbalstu par ekoloģiski nozīmīgajām platībām.
- 3 Par populācijas šķirnes rudzem**

Tiks ieviesta jauna shēma – SA par populācijas šķirnes rudziem, tostarp par Kaupo, ja **ir sertificētas sēklas apliecinājums un noslēgts** piegādes līgums starp rudzu audzētāju un maizes ražotāju.

Zemkopības ministrija

4. Saistītais ienākumu atbalsts - likmes

Saistītā ienākuma atbalsta likmes, <i>EUR/vienību</i>					
	2023	2024	2025	2026	2027
Par slaucamām govīm	274	279	285	292	317
Par liellopiem	109	109	109	109	109
Par kazu mātēm	34	34	34	34	34
Par aitu mātēm	34	34	34	34	34
Par cietes kartupeļiem	264	264	264	264	264
Par sertificētām zālāju sēklām	81	81	81	81	81
Par sertificētas sēklas kartupeļiem	465	465	465	465	465
Par sertificētu labības sēklu	79	79	79	79	79
Par augļiem un ogām	148	148	148	148	148
Par dārzeņiem	595	595	595	595	595
Par vasaras rapsi	39	39	39	39	39
Par miežiem	39	39	39	39	39
Par rudzu populācijas šķirnēm (t.sk. Kaupo)	75	75	75	75	75
Par proteīnaugiem	158	160	162	164	173

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu sasniedzamie rādītāji

45 tūkst. lauksaimnieku tiks nodrošināts stabils pamatienākumu atbalsts, ienākumu līmeni tuvinot tautsaimniecības vidējam līmenim.

15 tūkst. mazo lauksaimnieku tiks nodrošināta vienkāršota atbalsta shēma mazajiem lauksaimniekiem.

88,81% no LIZ jeb 1,74 milj. hektāru platībā tiks nodrošināts labs lauksaimniecības un vides stāvoklis, izpildot obligātos pamatnosacījumus atbalsta saņemšanai (R4).

Mazākiem lauksaimniekiem (kuru saimniecības izmērs ir zem valsts vidējā izmēra jeb zem 30 ha) tiks nodrošināts par **6,3%** augstāks maksājumu īpatsvars par hektāru (R6).

27,7 tūkst. saimniecībām, kas atrodas apgabalos ar specifiskām vajadzībām tiks nodrošināts par **4,3%** augstāks maksājumu īpatsvars par hektāru (R7).

22% no pretendentiem jeb 15,4 tūkst. lauksaimniekiem 14 dažādos lauksaimniecības sektoros tiks tuvināti ienākumi lauksaimniecības un valsts vidējiem ienākumiem, īstenojot saistīto ienākumu atbalstu.

Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās

Zemkopības ministrija

Uzsācēji nevar pieteikties

Apgrozījums 4 000 līdz 70 000 euro
(saimniec.skaitis ~22 500)

Max attiecināmās izmaksas – 250 000 EUR

Apgrozījums 70 001 – 350 000 euro
(saimniec.skaitis ~1 190)

Maks.attiecināmās izmaksas – 500 000 EUR

Apgrozījums virs 350 001 EUR
(saimniec.skaitis ~740)

Maks.attiecināmās izmaksas – 700 000 EUR

Atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības

Atbalsts saimniecību konkurētspējas celšanai un tirgus orientācijai, mērķtiecīgi atbalstot mazās un vidējās saimniecības, jaunus lauksaimniekus; **ieguldījumi klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu īstenošanai** (zaļie ieguldījumi)

Būvniecība, tehnikas/aprīkojuma iegāde
Max publiskais attiecināmo izmaksu apmērs noteikts katrai saimniecību grupai

Sasniedzamais rādītājs ekonomiskajam mērķim vai zaļo ieguldījumu mērķis

Noteikt **obligāti īstenojamo vides/klimata pasākumu kopumu** no kopējā pretendenta pieejamā finansējuma:
Mazajā saimniecību grupā – 30 %
Vidējā saimniecību grupā – 60 %
Lielajā saimniecību grupā – 100 %

Prioritāte zaļiem ieguldījumiem, ja iepriekš nav saņemts atbalsts, būvniecībai, bioloģiskajām saimniecībām, papildu atbalsta intensitāte jaunajiem lauksaimniekiem (5 gadus)

Finansējuma sadalījums – Vidzeme, Kurzeme, Latgale, Zemgale

Zemkopības ministrija

Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē

Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības produktu pārstrādei, sekmējot pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)

Sasniedzamais rādītājs ekonomiskajam mērķim vai zaļo ieguldījumu mērķis

Būvniecība, tehnikas/aprīkojuma iegāde

Vietējās izcelsmes izejvielas izmantošanas nosacījums, ja uzņēmums atrodas valstspilsētā:

40 % (gaļa) gaļas pārstrādes sektorā

30 % (augļi, dārzeņi un kartupeļi) augļu un dārzeņu pārstrādes sektorā

50 % (milti) tādā maizes, miltu konditorejas, sausiņu, cepumu vai augu eļļu un proteīnus saturošu dzīvnieku barības ražošanas sektorā, kas minēts

Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā

70 % pārējos sektoros

Prioritāte projektiem, kas vērsti uz atbalsta pretendenta iesaistīšanos kvalitātes shēmās, vietējo izejvielu izmantošanu, aprites ekonomiku, bioloģiskajai pārstrādei, projekta gatavību (būvprojekta esamība), kā arī iepriekš saņemtais atbalsts

- Eksporta uzņēmumiem prioritāriem ieguldījumiem (inovācijās, sadarbībā, digitalizācija, paaugstinātas kvalitātes produktu ražošana eksportam, bioloģiskai pārstrādei) – 3 milj. €
- Vietējā tirgus pārstrādes uzņēmumiem – 1,5 milj. €
- Esoši atzīti mājražotāji, kļūst par reģistrētu/atzītu pārstrādi – 200 000 €

Zemkopības ministrija

Atbalsts meliorācijas sistēmu sakārtošanai

Atbalsts
**valsts nozīmes meliorācijas sistēmu un pašvaldību
koplietošanas sistēmu sakārtošanai**

Meliorācijas sistēmu pārbūve un atjaunošana valsts nozīmes meliorācijas sistēmās

Pašvaldība (arī pašvaldības kapitālsabiedrība), kas veiks pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmu pārbūvi un hidrotehnisko būvju pārbūvi vai atjaunošanu lauksaimniecības vai meža zemē vai atjaunošanu lauksaimniecības vai meža zemē.

Maksimālā attiecināmo izmaksu summa ir 300 000 EUR

Atbalsts mazo saimniecību attīstībai

Zemkopības ministrija

Mērķis - veicināt mazo lauku saimniecību pārstrukturēšanu, sekmējot komerciālas un konkurētspējīgas saimnieciskas darbības attīstību

Vienreizējs maksājums
15 000 € par
biznesa plāna realizāciju maziem
lauksaimniekiem (*lump sum*)
30 milj.€

Atbalsta pretendents

- ✓ SI/apgrozījums: 0- 15 000 EUR
- ✓ Zeme: līdz 50 ha
- ✓ Lauksaimnieciskā izglītība: 160 stundas vai 5 gadu pieredze

Atbalsta saņemšanas nosacījumi

- ✓ Izstrādāts darījumdarbības plāns vismaz 2-4 gadiem
- ✓ Pēc plāna īstenošanas sasniedzamo rādītāju izpilde (vismaz +20% SI/agrozījums)
- ✓ Plāna izstrādē un darbībā var piesaistīt konsultantu

Prioritāte

Augļkopība, lopkopība,
dārzenkopība
Saimniecības dalība kooperatīvā
Saimniecības kopējais
apgrozījums
Īpašumā esošie resursi

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Dzīvu dzīvnieku iegāde, stādu iegāde,
- ✓ Jaunas, lietotas tehnika iegāde
- ✓ citi ieguldījumi, kas nepieciešami saimniecības attīstībai

Zemkopības ministrija

Kombinētais finanšu instruments – maziem lauku uzņēmējiem (21 milj.EUR, t.sk. jauniem lauksaimniekiem)

Mērķis ir veicināt iedzīvotāju iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielināt finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecības un lauku attīstības nozarēs. Aizdevumu programma papildinās finanšu tirgū pieejamo kredītiestāžu finansējumu.

Aizdevums līdz 100 000 EUR

*Daļēja pamatsummas
dzēšana 50% apmērā, bet
ne vairāk par 40 000 EUR*

Prioritāte

1. Augļkopība, dārzenkopība,
2. Lopkopība
3. Bioloģiska l/s
4. Projekti kas dod ieguldījumu pirmapstrādē/ pārstrādē

Atbalsta saņemšanas nosacījumi

Atbalsta pretendents:

- ✓ SI/apgrozījums: līdz 150 000 EUR/gadā
- ✓ Ja veic l/s, lauksaimnieciskā izglītība: l/s - 160 stundas, jauniem l/s 320 stundas (augstākā, prof. izglītība, arī l/s kursi)

Darījumdarbības plāns:

- ✓ 2- 4 gadi – seko izvērtēšana
- ✓ konkrētu rādītāju sasniegšana

Finanšu instrumenta īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas

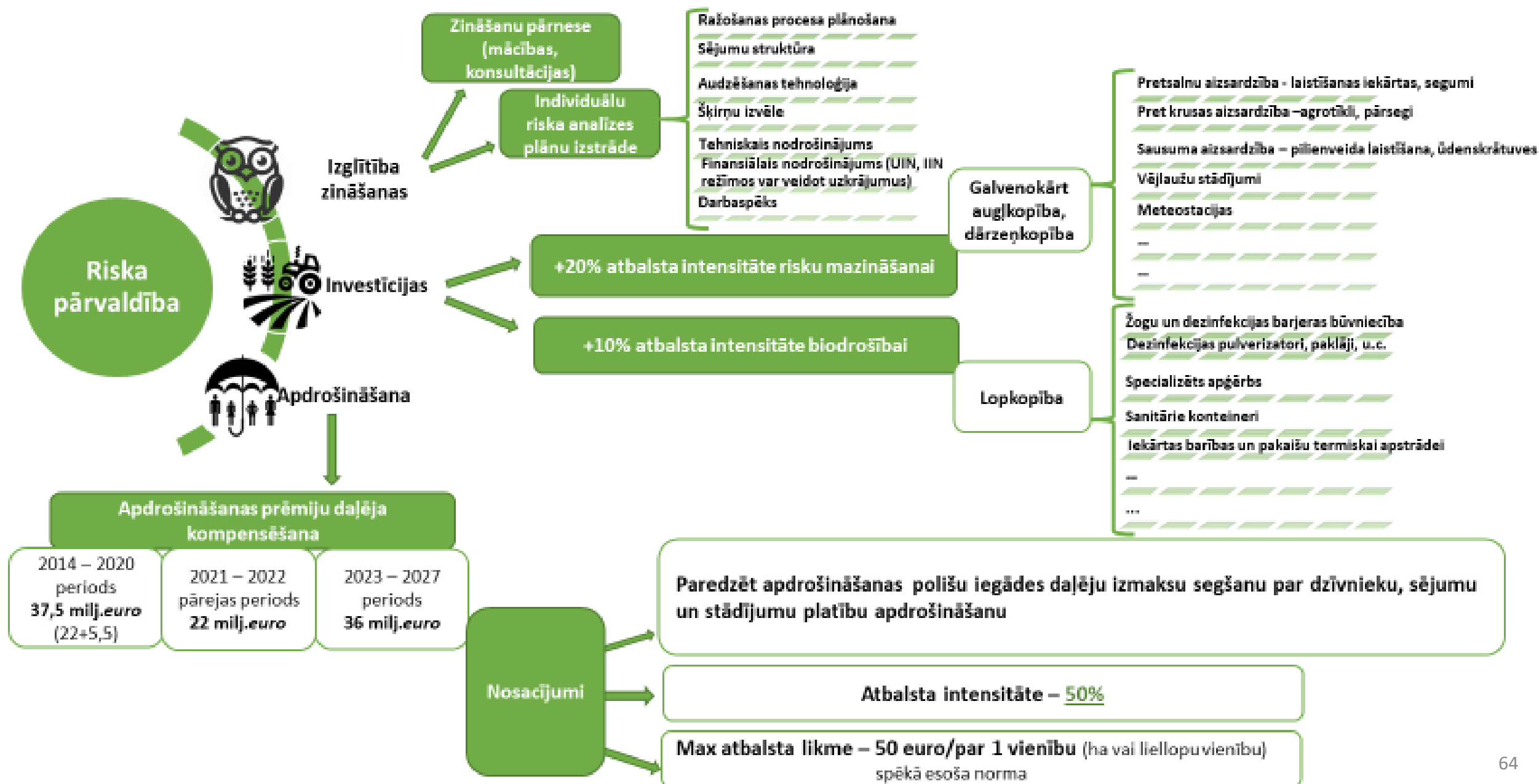
Atbalstāmas darbības:

- Nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības radīšana un attīstība
- Lauksaimnieciskās darbības radīšana un veicināšana, atbalstot mazās un vidējas lauku saimniecības un arī gados jaunos lauksaimniekus
- Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē;

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Dzīvu dzīvnieku iegāde
- ✓ Stādu iegāde
- ✓ **Jauniem lauksaimniekiem ir iespējama saimniecības iegāde**
- ✓ Jaunas, lietotas tehnikas iegāde, būves pārbūve, būves uzstādīšana, būves celtniecības izmaksas, kā arī ēkas atjaunošanas izmaksas
- ✓ Apbūvētas un neapbūvētas zemes iegāde, 10% apjomā no projekta summas
- ✓ Apgrozāmie līdzekļi

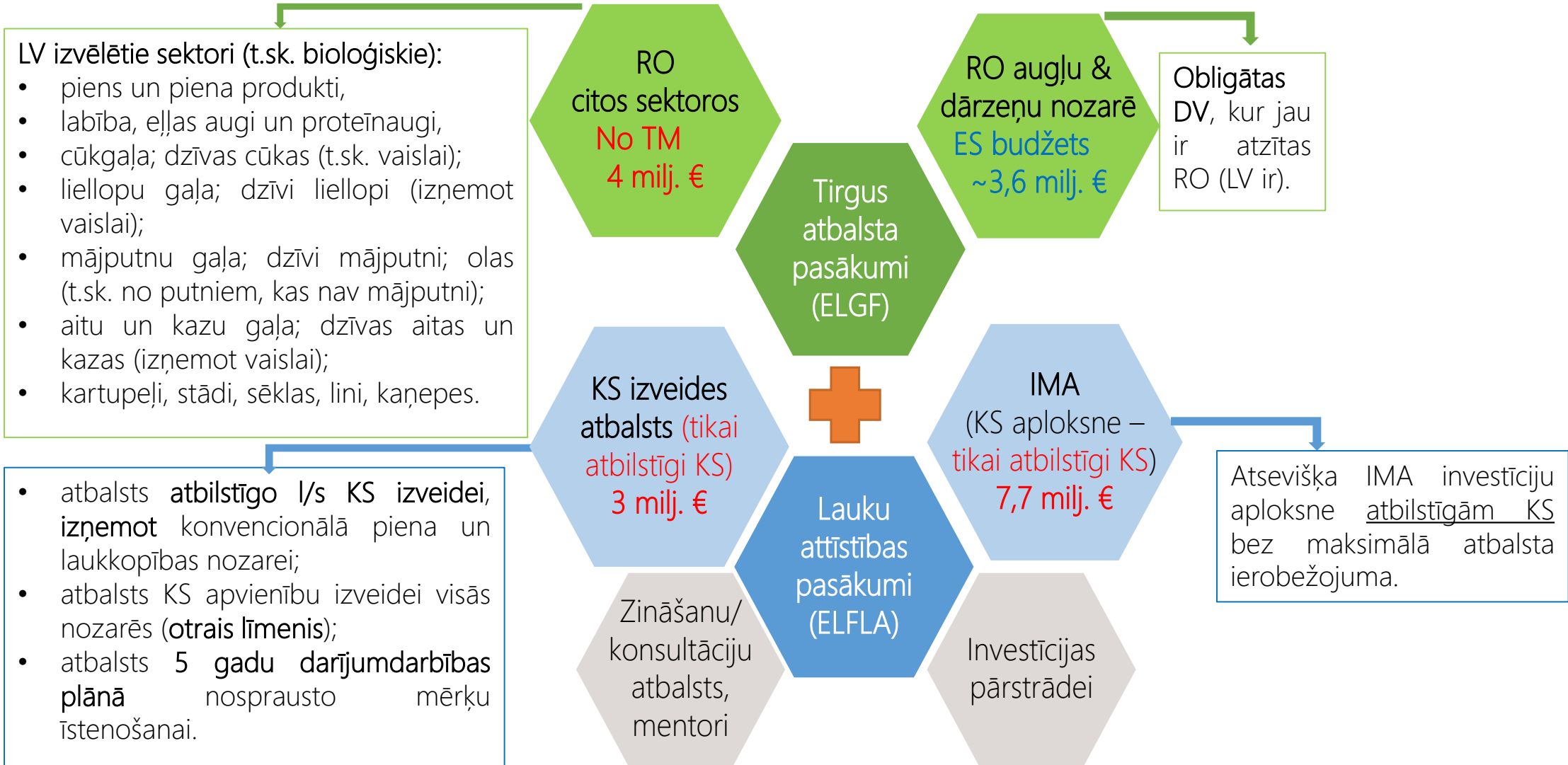
RISKU PĀRVALDĪBA 2023 - 2027

Atbalsts ražotāju sadarbības veicināšanai – varas līdzsvars pārtikas ķēdē

Atbalsts:

- jaunu KS veidošanai, izņemot konvencionālo piena un laukkopības nozares;
- visu nozaru KS, RO CS un RO AD **attīstībai**;
- visu nozaru **KS apvienībām** (2.līmenim, t.sk. RO).

Atbalsta pasākumi, lai veicinātu ražotāju sadarbību

No TM novirzītais finansējums RO CS /
vai ELGF finansējums A&D

No LA kooperatīvu aploksnes

RO un atbilstīgi KS, kas ieguvuši atzītas RO statusu, var pretendēt

Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība

Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa

Bioloģiskā vai integrētā ražošana

Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība

Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija

Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība

Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām

Krīžu novēršanas / riska pārvaldība

Tikai RO var pretendēt

Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

Tikai atbilstīgi KS var pretendēt

IMA (KS aploksne)

«Noieta veicināšanas» atbalsts

- ✓ Abas sadarbības formas – atzītas RO un atbilstīgas KS, kas saņēmušas atzītas RO statusu, **var pretendēt uz «noieta veicināšanas atbalstu»** no TM novirzītā finansējuma RO CS vai no ELGF fonda RO AD.
- ✓ **BET** uz **investīciju atbalstu** var pretendēt:
 - atzītas RO CS – tikai no TM novirzītā finansējuma RO CS;
 - atzītas RO AD – tikai no ELGF finansējuma RO AD;
 - atbilstīgās KS, t.sk. tās, kas saņēmušas atzītas RO statusu, – tikai no LA kooperatīvu aploksnes;
 - abas sadarbības formas – atzītas RO un atbilstīgas KS var pretendēt uz LA pārstrādes atbalstu.

Zemkopības ministrija

**VIDES
MĒRĶI**

RĪCĪBA
KLIMATA JOMĀ

VIDRŪPE

SAGLABĀT AINAVAS
UN
BIODAUDZVEIDĪBU

Zemkopības ministrija

Plānotās rīcības

48,06%

Vides un klimata intervences:

- ✓ **Pastiprināta nosacījumu sistēma** (pamatprasības) – laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi vides un klimata, sabiedrības veselības, dzīvnieku veselības, augu veselības un dzīvnieku labturības jomā
- ✓ **Eko-shēmas** – lauksaimniekam brīvprātīgas, klimatam un videi labvēlīgas lauksaimniecības prakses (pārsniedz pamatprasības) – pasākumi bioloģiskās daudzveidības uzlabošanai, augsnes auglībai un aizsardzībai, mēslošanas un AAL efektīvai lietošanai
- ✓ **Agrovides pasākumi** – brīvprātīgas daudzgadu saistības vides un klimata mērķu sasniegšanai, t.sk., augsnes, gaisa un ūdens kvalitātes, dzīvnieku labturības uzlabošanai, biodaudzveidības saglabāšanai;
- ✓ **Bioloģiskā lauksaimniecība** – ilgtspējīgas lauksaimniecības metodes, tādejādi mazinot ietekmi uz dabas resursiem, bioloģisko daudzveidību un klimatu;
- ✓ Atbalsts **ilgtspējīgas mežsaimniecības** veicināšanai un biodaudzveidības saglabāšanai mežos;
- ✓ **Zaļās un neienesīgās investīcijas**, lai sekmētu ieguldījumus lauku saimniecībās klimata pārmaiņu mazinošo un pielāgošanās darbību īstenošanai, atjaunojamās enerģijas izmantošanai, riskus mazinošiem ieguldījumiem;

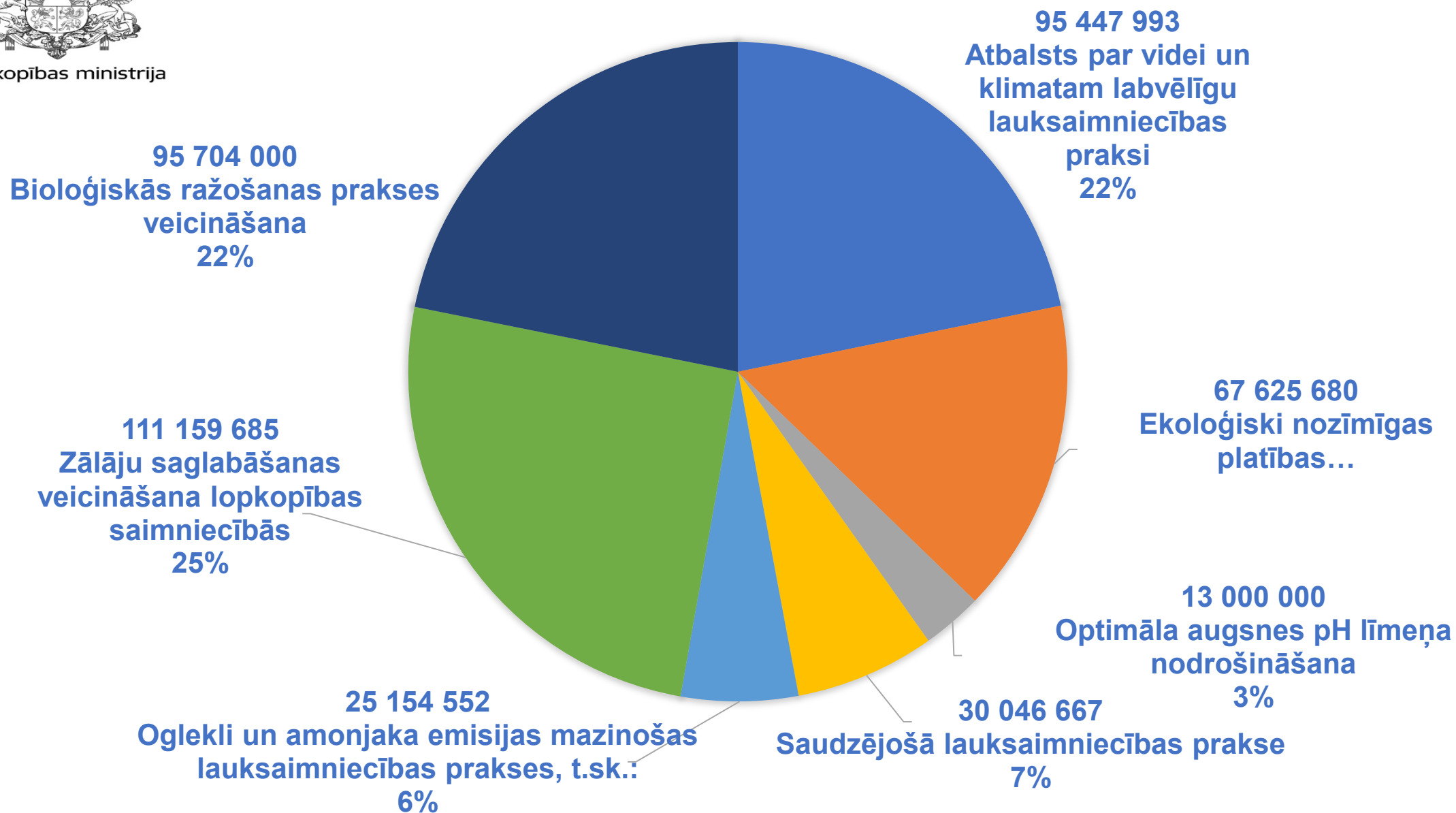
KLP I pīlārs – EKOSHĒMAS un mērķi

Pīlārs	Nr. p.k.	Pasākums	Sasniedzamais rādītājs 2027.gadā (mērķis)	Finansējums 2023-2027, EUR	MĒRĶIS – uzlabot:							
					Klimats	Gaiss	Ūdens	Augsne	B.daudz v.	Ainava	Pārtika	Labturība
I pīlārs Ekoshēmas	1.	Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	489 426	95 447 993	X			X	X		X	
	2.	Ekoloģiski nozīmīgas platības	111 759	67 625 680	X		X	X	X	X	X	
	3.	Optimāla augsnes pH līmeņa uzturēšana augu augšanai	200 000 ha (40 000 ha/gadā)	13 000 000	X		X	X				
	4.	Saudzējošā lauksaimniecības prakse	428 545 ha	30 046 667	X		X	X			X	
	5.	Oglekļa dioksīda un amonjaka emisijas mazinošas lauksaimniecības prakses	258 670	25 154 552	X	X	X	X			X	
	6.	Zālāju saglabāšanas veicināšana lopkopības saimniecībās	453 713	111 159 685	X	X			X	X		
	7.	Bioloģiskās ražošanas prakses veicināšana	350 000 ha	95 704 000	X	X	X	X	X	X	X	
			KOPĀ	438 138 576 25,57%								

Zemkopības ministrija

KLP I pīlārs – EKOSHĒMAS un to finansējums

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 1: Atbalsts par videi un klimātam labvēlīgu lauksaimniecības praksi

Mērķa
platība – 489
426 ha
Finansējums
– 95 milj.EUR

Mērķis - veicināt ilgtspējīgu lauksaimnieciskās ražošanas metožu izmantošanu lauksaimniecības zemju apsaimniekošanā.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (izņemot bioloģiskās lauksaimniecības), kas veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalstu piešķir par platību:

- aramzemes platību, kurā audzē graudaugus (t.sk. kukurūza lopbarībai), šķiedraugus, rapsi, ripsi, stiebrzāles sēklas iegūšanai, dārzeņus, kartupeļus, garšaugus un ārstniecības augus;
- ilggadīgo stādījumu (augļu, ogas) platību, kurā zaļais segums rindstarpās nodrošināts vismaz 50% ilggadīgo stādījumu;

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

- aramzemē vienu kultūraugu vienā laukā audzē ne ilgāk kā 3 gadus pēc kārtas;
- saimniecībai ir sagatavots mēslošanas plāns un atbalstam pieteiktajai platībai pēdējo 5 gadu laikā ir veiktas augsnes analīzes;
- mēslojuma iestrāde notiek saskaņā ar mēslošanas plānu un veic reāllaika lietošanas uzskaiti;
- saimniecībā kopumā izmantotais slāpekļa daudzums nepārsniedz mēslošanas plānā norādīto daudzumu;
- AAL izmantošana tikai pamatotos gadījumos un veic reāllaika AAL lietošanas uzskaiti par visu saimniecību.

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Finansējums, EUR	16 688 447	17 854 205	19 152 705	20 560 508	21 192 127	95 447 993
Platība, Ha	385 414	412 337	442 326	474 839	489 426	
Atbalsta likme, EUR/ha	43	43	43	43	43	

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: Ekoloģiski nozīmīgas platības

Mērķa platība
– 111 759 ha
Finansējums –
68 milj.EUR

Mērķis - veicināt ūdens kvalitātes, augsnes kvalitātes uzlabošanu, erozijas ierobežošanu, AAL lietošanas mazināšanu, saglabāt bioloģisko daudzveidību, t.sk. apputeksnētāju saglabāšanu.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsts par šādu kultūraugu platību:

	Atbalsta likme
• aramzemē sēti lopbarības zālaugi, kur tauriņzieži > 50% – nelieto AAL līdz 31.10.;	151 EUR/ha
• slāpekli piesaistoši kultūraugi – nelieto AAL līdz 31.10.;	151 EUR/ha
• augi nektāra iegūšanai – nelieto AAL līdz 31.10.;	151 EUR/ha
• zaļmēslojuma augu aizņemtās papuves – nelieto AAL līdz zaļmēslojuma iestrādei augsnē;	212 EUR/ha
• starpkultūras – nelieto AAL starpkultūru audzēšanas laikā;	80 EUR/ha
• zālāji pasējā – nelieto AAL vismaz 8 nedēļas pēc ražas novākšanas vai līdz 31.10.;	50 EUR/ha

! daudzgadīgiem kultūraugiem
nelieto AAL visu kalendāro gadu.

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Indikatīvais finansējums, EUR	13 085 028	13 085 028	13 412 153	13 814 518	14 228 953	67 625 680
Platība, Ha	102 774	102 774	105 343	108 503	111 759	

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 3: Optimāla augsnes pH līmeņa nodrošināšana – pamatkaļķošana ar tauriņziežu audzēšanu

Mērķa platība
– 200 000 ha
Finansējums –
13 milj.EUR

Mērķis - uzlabot augsnes struktūru un reakciju visā aramkārtas dziļumā ilgākam laika posmam, kā arī paaugstināt augsnes bioloģisko aktivitāti un veicināt pilnīgāku mēslojuma izmantošanu, ierobežot augu slimību izplatību. Palielinot augsnes pH skaitli, samazinās N₂O emisijas uz produkcijas vienību, tai pat laikā palielinot ražību, kā arī tiek kavēta fosfora izskalošanās.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsta saņemšanas nosacījumi :

- atbalsts par nokaļkoto platību, kurā pēc pamatkaļķošanas tīrsējā vai pasējā tiks sēti tauriņzieži, tostarp pākšaugi;
- atbalstu piešķirs par platību, kura kaļkota, ja tās pH ir <5,5;
- pamatkaļķošanu veic, ņemot vērā augšņu analīžu pārskatā norādīto nepieciešamo kaļķošanas materiāla daudzumu (ne mazāk);

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Finansējums, EUR	2 600 00	2 600 00	2 600 00	2 600 00	2 600 00	13 000 000
Platība, ha	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Atbalsta likme, EUR/ha	65	65	65	65	65	

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 4: Saudzējošā lauksaimniecības prakse

Mērķa platība
– 428 545 ha
Finansējums –
30 milj.EUR

Mērķis - veicināt saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanos, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu. Samazina vēja erozijas iedarbību un slāpekļa izskalošanos. Augsnes virskārtā palielinās organiskās vielas saturs un var palielināties fosfora daudzums.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsta saņemšanas nosacījumi: Atbalsts par laukaugu platību, kurā:

- veic minimālu augsnes apstrādi - augsnes virskārtas apstrāde ne dziļāka kā 15cm, izmantojot kultivatoru, disku vai frēzi; vai
- veic augsnes joslu apstrādi; vai
- veic tiešo sēju.
- herbicīdus lieto atbilstoši marķējumam un ne vairāk kā 2 reizes pieteikuma gadā, un glifosātus saturošus AAL nelieto pirms ražas novākšanas.

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Finansējums, EUR	5 550 000	5 827 500	6 020 438	6 220 561	6 428 168	30 046 667
Platība, ha	370 000	388 500	401 363	414 704	428 545	
Atbalsta likme, EUR/ha	15	15	15	15	15	

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Oglekli un amonjaka emisijas mazinoša lauksaimniecības prakses

Mērķa platība –
258 670 ha
Finansējums –
25 milj.EUR

Mērķis - veicināt precīzu un efektīvu mēslojuma (organiskā mēslojuma un minerālmēslu) un/vai AAL lietošanu, lai ilgtermiņā mazinātu mēslošanas līdzekļu un AAL lietošanu. Veicinātu tehnikas un tehnoloģijas izmantošanu, kas nodrošina mēslojuma patēriņa un emisiju samazināšanu.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Kopīgie atbalsta saņemšanas nosacījumi: Atbalsts par platību, kurā:

- veiktas augsnes analīzes pēdējo 5 gadu laikā;
- mēslojuma iestrāde notiek saskaņā ar mēslošanas plānu un veic iestrādes reāllaika uzskaiti;
- veic reāllaika AAL plānošanas un lietošanas uzskaiti;

Nosacījumi praksei par šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēsli, virca, digestāts) izkliedi:

- Tiek veikta precīza un tieša šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēsli, virca, digestāts) iestrāde augsnē izmantojot lentveida izkliešanas vai inžekcijas metodi (arī bez GPS);

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Finansējums, EUR	614 804	614 804	630 175	645 929	662 077	3 167 789
Platība, ha	19 832	19 832	20 328	20 836	21 357	
Atbalsta likme, EUR/ha	31	31	31	31	31	

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Oglekli un amonjaka emisijas mazinoša lauksaimniecības prakses

Mērķa platība –
258 670 ha
Finansējums –
25 milj.EUR

Nosacījumi praksei par precīzo minerālmēsli izkliedi:

Ja tiek iestrādāti minerālmēsli:

1. Tiek izmantots minerālmēsli izkliedētājs, kas aprīkots ar automātisko devu regulēšanas iespēju;
2. Traktortehnika ir aprīkota ar GPS uztvērēju un programmatūru (vadības bloks), kas nodrošina precīzu mēslojuma iestrādi - *veic GPS datu augšupielādi VAAD LIZ pārvaldības sistēmā par precīzo mēslojuma iestrādi.*
3. Ir izmantota tehnoloģija, kas nodrošina, ka mēslošanas zonas nepārklājas.

Nosacījumi praksei par precīzo aizsardzības līdzekļu izkliedi:

Ja tiek veikta AAL lietošana:

1. Ir sertificēta AAL lietošanas iekārta ar automātisko sekciju kontroli **vai** pretnoneses sprauslām;
2. Traktortehnika ir aprīkota ar GPS uztvērēju un programmatūru (vadības bloks), kas nodrošina precīzu AAL līdzekļu lietošanu - *veic GPS datu augšupielādi VAAD LIZ pārvaldības sistēmā par AAL lietošanu;*

Pirms ražas novākšanas nelieto glifosātus saturošus AAL laukaugiem (labībai, rapsim, tauriņziežiem un pākšaugiem).

Piesakoties atbalstam, VAAD LIZ pārvaldības sistēmā konkrētam laukam veic atzīmi, ka netiks lietoti glifosātu saturoši AAL.

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Finansējums, EUR	4 000 000	4 200 000	4 410 000	4 630 500	4 746 263	21 986 763
Platība, ha	200 000	210 000	220 500	231 525	237 313	
Atbalsta likme, EUR/ha	20	20	20	20	20	

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 6: Zālāju saglabāšanas veicināšana lopkopības saimniecībās

Mērķa platība –
453 713 ha
Finansējums – 111
milj.EUR

Mērķis - saglabāt lopkopībai piemērotas zālāju platības, veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu, tostarp SEG emisiju samazināšanu no lauksaimniecības prakses, kā arī esošo oglekļa krājumu uzturēšana.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

Atbalsts par zālāju (IZ, ASZ) platību un stiebrzāļu platību sēklas iegūšanai, kurā:

- jānodrošina zālāju saglabāšana - 2 gadus pēc kārtas tos nedrīkst lobīt un apart;
- nodrošina vismaz 0,4 LV/ha (briežkopībā un JAL 0,3LV/ha) periodā 15.05. – 15.09., izņemot stiebrzāļu sēklu platības;
- stiebrzāļu platība kārtējā gadā ir pieteikta VAAD lauku apskatei.

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Finansējums, EUR	22 231 937	22 231 937	22 231 937	22 231 937	22 231 937	111 159 685
Platība, ha	453 713	453 713	453 713	453 713	453 713	
Atbalsta likme, EUR/ha	49	49	49	49	49	

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 7: Bioloģiskās ražošanas prakses veicināšana

Mērķa platība –
350 000ha
Finansējums –
96 milj.EUR

Mērķis - Veicināt bioloģiskās ražošanas prakses attīstību un sniegt atbalstu par bioloģiskās ražošanas noteikumu ievērošanu. Nodrošināt Latvijas un ES mērķu par bioloģisko lauksaimniecību sasniegšanu. Bioloģiskā ražošana ir sistēma, kas veicina vides aizsardzības prasību integrēšanu KLP un sekmē ilgtspējīgu lauksaimniecisko ražošanu.

Atbalsta pretendents – bioloģiskais lauksaimnieks, kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

- atbalsts, ja saimniecības LIZ platība ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā;
- atbalstu piešķir par zālāju platību, kurā nodrošina vismaz 0,4 LLv/ha (briežkopībā 0,3LLv/ha)
- veic bioloģisko ražošanu, saskaņā ar regulu 848/2018 "Par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu"

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Indikatīvais finansējums, EUR	18 032 000	18 872 000	19 600 000	19 600 000	19 600 000	95 704 000
Platība, ha	322 000	337 000	350 000	350 000	350 000	
Atbalsta likme, EUR/ha	56	56	56	56	56	

KLP II pīlārs (lauku attīstība) - AGROVIDE

Pīlārs	Nr.	Pasākums	Bāzes gads (2019)	Sasniedzamais rādītājs (2027)	Finansējums 2023-2027 EUR	%	MĒRĶIS – uzlabot:							
							Klimats	Gaiss	Ūdens	Augsne	B.daudzv.	Ainava	Pārīka	Labturība
II pīlārs Agrovīde un Bioloģiskā lauksaimniecība, neienesīgās investīcijas	1.	Zaļās joslas	1 978 ha	6 000 ha	24 000 000	8%			X		X	X	X	
	2.	Vīdī saudzējoša dārzkopība	6 770 ha	8 000 ha	7 609 226	3%	X			X	X		X	
	3.	Bioloģiskā lauksaimniecība t.sk. paralēlā ražošana	262 000 ha	368 000 ha & 105 000 Liel.v.	159 619 109	56%	X	X	X	X	X	X	X	X
	4.	Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība	-	168 538 Liel.v.	45 114 529	16%	X	X					X	X
	5.	Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām	20 440 BLA 35 300 subs.	78 000 saimes	7 675 843	8%					X		X	
	6.	Zālāju biotopu apsaimniekošana (t.sk. bridējputnu dzīvotņu uzturēšana zālājos)	40 264 ha	53 350 ha (48 500 + 4 850 ha)	36 935 939	13%					X	X		
	7.	Mākslīgu mitrzemju izveide (zaļā infrastruktūra)	-	20 projekti	1 000 000	0,4%			X		X	X		
	8.	Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana (zaļā infrastruktūra)	-	260 projekti	2 000 000	0,7%					X	X		
				Kopā	283 950 646	37%								

Zemkopības ministrija

Agrovide: Zaļās joslas

Mērķa platība –
6000 ha
Finansējums –
24 milj.€

Mērķis - veicināt aizsargjoslu izveidi, mazinot barības vielu noplūdi no aramzemes platībām uz ūdenstilpēm, vienlaikus stiprinot ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu (bioloģiskā daudzveidība, apputeksnētāji un ainavu elementi), arī erozijas ierobežošanu un C akumulēšanai augsnē

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks, t.sk. bioloģiskais, (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību

Uzņemamas 5 gadu saistības:

- **Izveidot zaļo joslu aramzemē**, kurā ir dabīgā veģetācija, zālājs, daudzgadīgi nektāraugi, sēti eļļas augi (saulespuķes, kaņepes, kvinoja) vai koku rindas
- vismaz 4 m platu joslu var veidot gar lauka malu vai starp bioloģisko un konvencionālo aramzemes lauku
- vismaz 8 m platu joslu veido gar ūdensobjektiem jeb ŪSIK (buferjosla)
- joslā nelieto AAL un mēslošanas līdzekļus, to nopļauj vai sasmalcina pēc augu noziedēšanas
- apgūst kursus 16 stundas

Teritorija	Atbalsta likme, EUR/ha	Zaļās joslas (platums 4m) EUR/m	Buferjosla (platums 8 m) EUR/m
Latvija	742	0,30	0,60
Papildus atbalsts īpaši jutīgajā teritorijā un risku ūdens objektu sateces baseinu teritorijās	+148	+0,06	+0,12

Zemkopības ministrija

Agrovide: **Vidi saudzējoša dārzkopība**

Mērķa platība
– 8000 ha
Finansējums –
7,6 milj.€

Mērķis - veicināt īpašu vidi saudzējošu dārzu apsaimniekošanas metožu pielietošanu, samazinot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas apjomu un ar to saistīto risku cilvēku un dzīvnieku veselībai un ietekmei uz vidi

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību

Uzņemas 5 gadu saistības:

- ievērot normatīvos aktos noteiktās paaugstinātās prasības dārzkopībā (MKN 1056/2009) - prasības par augu maiņu, augu mulčēšanu, augu biežību, aizsargstādījumiem, putnu būrišu izvietojumu, u.c.
- veic ierakstus VAAD LIZ pārvaldības sistēmā (lauku vēsturē), t.sk. mēslošanas plāns
- apgūst kursus 40 stundas

Kultūraugu grupa	Atbalsta likme EUR/ha
Dārzeni (t.sk. kartupeļi)	105
Ābeles, bumbieres, saldie un skābie ķirši, plūmes, mellenes (krūmmellenes, zilenes) vai lielogu dzērvenes	364
Pārējie ilggadīgie stādījumi (t.sk. augļu koku un ogulāju stādu audzēšana)	240

Papildus atbalsts:

+10% kūdrājos, organiskās augsnes, īpaši jutīgā teritorijā un risku ūdens objektu teritorijās

Zemkopības ministrija

Agrovide: Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinoša lopkopība

Mērķis –
168 538 LielV
Finansējums –
45 milj.€

Mērķis - veicināt tādu prakšu ieviešanu saimniekošanas sistēmā, kas sniedz lielākus ieguldījumus gan dzīvnieku labturībā (tai skaitā veselībā), gan klimata pārmaiņu mazināšanā

Atbalsta pretendents - lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona) un nesaimnieko bioloģiskās lopkopības ražošanas sistēmā.

Uzņemas 5 gadu saistības:

- sniegt ziņojumus LDC par antibiotikas lietošanas praksi saimniecībā
- atbalstam piesaka vismaz 8 liellopu vienības
- apgūst kursus 40 stundas

Īstenotā aktivitāte	Atbalsta likme EUR/LielV
1. Dzīvnieku ēdināšana un turēšana (barības devas un labturības prasības)	
1.1.pieauguši liellopi, kas turēti novietnē visu gadu vai ziemas periodā	52
1.2.pieauguši liellopi, kas turēti ārā apstākļos visu gadu	43
2. Pagarināta ganīšana	38
3. Jaunlopu turēšana (teļi līdz 6 mēnešiem)	28

Zemkopības ministrija

Agrovīde: Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinoša lopkopība

1. Dzīvnieku ēdināšana un turēšana

1.1. *Attiecas uz visiem pieaugušiem liellopiem, kas tiek turēti novietnē visu gadu vai ziemas periodā:*

- Ēdināšana tiek nodrošināta atbilstoši aprēķinātajām barības devām;
- Elektriķas padeves traucējumu gadījumos nodrošina alternatīvus enerģijas avotus;
- Tīras, sausas un pakaisītas gulvietas, izņemot, ja tiek izmantoti matračī un pakaišus neizmanto;
- Kūtsmēslu izvākšana no kūts vismaz 2 x dienā vai dziļo pakaišu novietnē dzīvniekiem tiek nodrošināti sausi pakaiši un tiek izmantots biokompostētājs pakaišu kūtsmēsliem;
- Atsevišķa vieta, t.sk. mobila, novietnē uz katriem 25 - 100 pieaugušiem liellopiem slimajiem vai aprūpējamajiem liellopiem;

1.2. *Attiecas uz liellopiem, kas tiek turēti ārā apstākļos visu gadu:*

- Ēdināšana ziemas periodā tiek nodrošināta, atbilstoši aprēķinātām barības devām;
- Ierīko nojumi ar sienām, lai vienlaikus tajā ir vieta visiem liellopiem, arī tad ja tie ir apgūlušies;
- Liellopi tiek nodrošināti ar dzeramo ūdeni, dzirdinot no dzirdnes;
- Dzīvniekiem tiek nodrošināti sausi pakaiši un tiek izmantots biokompostētājs pakaišu kūtsmēsliem;

2. Dzīvnieku pagarinātā ganīšana (kombinācijā ar 1.1.)

- ganīšanas sezonā, dzīvniekiem tiek piemērots **pagarinātais ganīšanas periods** vismaz 160 dienas;
- sagatavots un aizpildīts ganību apsaimniekošanas plāns, t.sk. var ietvert lauku vēsturē, kurā norāda ganību uzsākšanas datums un nobeigumu, dzīvnieku skaitu

3. Jaunlopu turēšana (līdz 6 mēnešiem) (kombinācijā ar 1.1.)

- Dzīvnieku gulvietas ir blīvi izklātas ar tīriem un sausiem pakaišiem.
- Izēdināšanai ar pienu vai piena aizvietotāju, izmanto speciāli šim mērķim paredzētu knupīti vismaz 8 nedēļas no vietas.
- Dzīvniekiem, kas vecāki par vienu nedēļu, pastāvīgi pieejams barības maisījums, kas paredzēts teļu ēdināšanai kā papildbarība

Zemkopības ministrija

Agrovide: Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām

Mērķis –
78 000 saimes
Finansējums –
7,7 milj.€

Mērķis - veicināt lauksaimniecības kultūraugu apputeksnēšanas nodrošināšanu, izmantojot biškopības vienības, vienlaicīgi stiprinot ekosistēmu pakalpojumus

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks, t.sk. bioloģiskais lauksaimnieks, (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību

Uzņemas 5 gadu saistības:

- atbalstam piesaka vismaz 20 bioloģiskās saimes vai vismaz 30 konvencionālās saimes
- vismaz 3 ha platībā audzē nektāraugus vai apsaimnieko aramzemē sētos zālājus un ilggadīgie zālājus vai ir purvs, meža zeme vai krūmājs
- - apgūst kursus 40 stundas

Saime	Atbalsta apjoms EUR/saime
Bioloģiskā	30
Konvencionālā	15

Zemkopības ministrija

Agrovide: Zālāju apsaimniekošana

Mērķa platība
– 53 350 ha
Finansējums –
36,9 milj.€

Mērķis - uzturēt no lauksaimnieciskās darbības atkarīgos bioloģiski vērtīgos zālājus un bridējputnu dzīvotnes zālājos, nodrošinot tiem atbilstošu apsaimniekošanu, veicinot šo īpašo dabas vērtību saglabāšanu

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks, t.sk. bioloģiskais lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona) un citi zemes apsaimniekotāji

Uzņemas 5 gadu saistības:

- nodrošina, ka biotops ir apsaimniekots atbilstoši prasībām – pļaujot un/vai ganot – 1x nopļauj un nopļauto sienu neatstāj uz lauka; 5. un 6.klasi no 1.jūlija – 15.septembrim
- nepārveido citos zemes lietošanas vai apsaimniekošanas veidos
- vienu reizi saistību periodā var uzlabot augu sugu sastāvu
- pieļaujama mēslošana ar kūtsmēsliem – 25 Nkg/ha piecu gadu periodā
- apgūst kursus 40 stundas

Zālāja klase	Atbalsta likme EUR/ha
1.klase	96
2.klase	166
3.klase	214
4.klase	338
5.klase (bridējputniem)	96
6.klase (ķikutam)	115

Zemkopības ministrija

Bioloģiskā lauksaimniecība

Mērķis –
368 000 ha;
105 000 LielV
Finansējums – 159 milj.€

Mērķis - veicināt lauksaimniekus pāriet un saglabāt bioloģisko lauksaimniecības metožu pielietošanu saimniecībā, izmantojot ilgtspējīgas lauksaimniecības metodes un ievērot augstus dzīvnieku labturības standartus, tādējādi mazinot ietekmi uz dabas resursiem, bioloģisko daudzveidību un klimatu

Atbalsta pretendents – bioloģiskais lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību

Uzņemas 5 gadu saistības:

- **saimniecība pilnībā vai daļēji ietverta** bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā (ja daļēji, tad nodrošinot skaidru nošķirtību šķirņu līmenī starp saimniekošanas sistēmām)
- ievēro Regulas Nr. 2018/848 prasības un MK Nr. 485/2009 prasības
- veic ierakstus VAAD LIZ pārvaldības sistēmā (lauku vēsturē), t.sk. mēslošanas plāns ciktāl attiecināms uz bioloģisko lauksaimniecību
- atbalstu par zālāju platību, ja nodrošina minimālo dzīvnieku blīvumu – **0,4 LielV/ha, briežkopībā 0,3 LielV/ha**, izņemot PPG kur ievāc ārstniecības augus (līdz 20 ha)
- ES nozīmes zālājos ievēro šo zālāju specifiskās apsaimniekošanas prasības (nepārveido, neielabo u.c)
- apgūst kursus 40 stundas vai 160 stundas, kas uzsāk saimniekošanu BL

Kultūraugu veids	Atbalsta likme EUR/ha
Laukaugi	97
Tauriņzieži un papuves	46
Dārzeni, t.sk. kartupeļi, augļu koki un ogulāji	518
Zālāji	43
Slaucamas govīs (LielV/EUR)	95
Pārējie dzīvnieki, izņemot briežu un zirgu dzimtas dzīvniekus (LielV/EUR)	50

Zemkopības ministrija

Neienesīgas investīcijas: **Mitrzemes (mākslīgi veidotas)**

Sasniedzamais
rādītājs – 20 projekti
Finansējums – 1 milj.€

Mērķis - samazināt fosfora un nitrātu noplūdi ūdeņos, tādejādi pasargājot dabīgās ūdenskrātuves no augu barības elementu ieplūdes, kā arī radot papildus ūdens resursus apūdeņošanas vajadzībām sausuma periodos, resursus rekreācijai un bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai t.sk. veidojas jaunas dzīvotnes dažādām dzīvnieku sugām, tai skaitā zālāju bridējputniem

Pasākuma īstenošanas teritorija – īpaši jutīgā teritorija, riska ūdens objektu sateces baseinu teritorijas

Mitrzemes, kas ierīkoti meliorētās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, ir mākslīgi veidoti mitrāji ar virszemes un pazemes ūdens plūsmu ūdens piesārņojuma samazināšanai:

- Izbūves vieta – pēc iespējas tuvāk ietecei regulētā ūdensnotekā un (vai) dabiskā ūdenstecē;
- Ūdens plūsmas filtrācijai izmantoti dabiski augu filtri (niedru u. c.), koka šķelda, grants, smilts;
- Mitrājam ar virszemes plūsmu mitrāja baseina dziļums no pamatnes – ne vairāk kā 1,5 m;
- pirms projekta izstrādes tiek ievākti ūdens paraugi, kas apliecina mitrāja izveides nepieciešamību - slāpekļa vidējā koncentrācija pārsniedz 2.5 mg/l.

Pasākums tiek īstenots projekta pasākuma veidā - projekta izstrāde, projektu atlase – prioritāte mitrzemes izveidei, kas izpilda papildus mērķi - putnu dzīvotnes elementu nodrošināšanu, ietverot lēzenu krastu izveidi un 1/3 krasta līnijas uzturēšanu bez apauguma

Atbalsta intensitāte – 90%

Zemkopības ministrija

Neienesīgas investīcijas: Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana

Sasniedzamais rādītājs
– 260 projekti
Finansējums – 2 milj.€

Mērķis - veicināt dabisko zālāju platības atjaunošanu un platību palielinājumu retiem/prioritāriem biotopiem, tādejādi uzlabojot tā labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai minimālo nepieciešamo platību

Pasākuma īstenošanas teritorija – 18 prioritāras Natura 2000 teritorijas, prioritāri biotopu veidi ārpus Natura 2000, putniem nozīmīgu dzīvotņu atjaunošana

Atjaunojamajām platībām jāatbilst vienai no sekojošām pazīmēm:

- 1) platība ir vērtējama kā esošs bioloģiski vērtīgs zālājs, kas ir zemā kvalitātē un ir nepieciešami kvalitāti uzlabojoši pasākumi;
- 2) platība ir vērtējam kā potenciāli bioloģiski vērtīgs zālājs.

Attiecināmās izmaksas: projekta izstrāde un īstenošana (apauguma novākšana un citas darbības), specifiskas tehnikas iegāde.

Atjaunotā platība obligāti jāturpina apsaimniekot un jāpiesaka atbalstam Agrovīdes pasākumā *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos*

Projekta izstrādē un īstenošanā piesaista DAP ekspertus vai sugu un biotopu ekspertus, lai nodrošinātu projekta mērķtiecīgu īstenošanu.

Zemkopības ministrija

Atbalsts «zaļiem» ieguldījumiem

Katram lauksaimniekiem, kurš pretendē uz ieguldījumu atbalstu, obligāti jāveic **zaļie** ieguldījumi, lai sniegtu ieguldījumu SEG un amonjaka emisiju samazināšanā, klimata pārmaiņu samazināšanā un sekmētu pielāgošanos tām, energoefektivitātē, atjaunojamās enerģijas izmantošanā, digitalizācijā, risku pielāgošanās pasākumos, sniedzot ieguldījumu nacionālo mērķu izpildē

Precīzo tehnoloģiju izmantošana:

- **laukkopībā** minerālmēslu un AAL lietošanas samazinājumam, t.sk. tehnika bezapvērse tehnoloģijai ((min-till, strip till un no-till/tiešā sēja) u.c.
- **lopkopībā**, uzlabojot barības plānošanu, kvalitāti un nodrošināšanu, t.sk. ēdināšanas roboti, automat. slaukšanas iekārtas u.c.
- **dārzkopībā**, papildus laukkopībā izmantojamai precīzo tehnoloģiju teknikai, - pilienu laistīšana ar precīzu minerālmēslojuma un augu aizsardzības līdzekļu lietojumu, roboti – precīzai izsmidzināšanai, mēslošanai, nezāļu apkarošanas roboti, u.c.

Kūtsmēslu apsaimniekošana:

- tehnika tiešai organiskā mēslojuma iestrādei
- šķidro kūtsmēslu krātuvju nosegšana
- kūtsmēslu krātuvju būvniecība un pārbūve atbilstoši jaunākajām tehnoloģijām

Energoefektiviāte – enerģijas lietderīga izmantošana – vismaz 20% ietaupījums

Atjaunojamās enerģijas ražošana pašpatēriņam, t.sk. tehnikas pārbūve alternatīvo enerģijas avotu dzinējiem un iekārtām, kā arī aprīkojumam AER (biokurināmais, biogāze, saule, vējš, ģeotermālais, siltumsūkņi) siltumenerģijas, elektroenerģijas ražošanai izmantošanai ražošanas būvēs

Digitālie un robotizācijas risinājumi

- **Ilggadīgo stādījumu ierīkošana**, t.sk. organiskajās augsnēs
- **Risku mazināšanas/klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumi**, t.sk. dārzkopībā

Ūdens resursu efektīva izmantošana (notekūdeņu attīrīšana, atkārtota ūdens izmantošana)

Atbalsts meža nozarei

Zemkopības ministrija

Investīciju veida atbalsts (16,7 milj. EUR)

Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai
1 milj. EUR

Meža ieadzēšana un kopšana
4 milj. EUR
Mērķis – 3 500 ha

Jaunaudžu retināšana un mežaudžu nomaiņa
11,7 milj. EUR
Mērķis - 59 tūkst ha kopšana,
4 tūkst ha nomaiņa

Kompensāciju veida atbalsts par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem:
Natura 2000 maksājums meža īpašniekiem

11,9 milj. EUR
Mērķa platība – 53 000 ha

Atbalsta pretendenti - privātās zemes īpašnieki, pašvaldības, kooperatīvi

Attiecināmās izmaksas - meža ierīkošanas izmaksas, ieadzētās mežaudzes kopšanas izmaksas

Atbalsta intensitāte – līdz 60%

60% uz kūdras augsnēm, 50% pārējās

Attiecināmo izmaksu summa:

Stādījuma ierīkošanai līdz 1395 EUR/ha

Kopšanai līdz 210 EUR/ha

Aktivitāti prioritāri īsteno:

- 1) daļēji aizaugušās lauksaimniecības zemēs, krūmājos, pārējās zemēs;
- 2) lauksaimniecības zemēs uz kūdras augsnēm, erozijai pakļautās zemēs;
- 3) lauksaimniecības zemēs, kuru auglība ir 25 balles un mazāk (uz nelielām platībām līdz 5 ha šis nosacījums neattiecas)

Atbalsta pretendenti - privātās zemes īpašnieki, pašvaldības, kooperatīvi

Attiecināmās izmaksas -

jaunaudžu retināšanas, neproduktīvu mežaudžu nomaiņas, sugu nomaiņas (baltalksnis, blīgzna) izmaksas

Atbalsta intensitāte – līdz 60%

50% meža īpašniekiem kam pieder 200 un vairāk ha meža, pārējiem 60%

Attiecināmo izmaksu summa

Jaunaudžu retināšanai 417 EUR/ha

Stādījuma ierīkošanai (nomaiņa) 1269 EUR/ha

Stādījuma kopšana līdz 299 EUR/ha

Ikgadējs maksājums par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem (*tikai trīs gadus*):
160 EUR/ha
120 EUR/ha
45 EUR/ha

Zemkopības ministrija

**SOCIĀLIE
MĒRĶI**

SEKMĒT
PAAUDŽU MAINĪBU

PLAUKSTOŠI
LAUKU APVIDI

PĀRTIKAS KVALITĀTE
UN VESELĪBA

Zemkopības ministrija

Plānotās rīcības

- ✓ **Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem (3% no TM)** darbības uzsākšanai :
 - tiešo maksājumu un investīciju veidā;
 - vienreizējs maksājums (II pīlārs) saimniecības dibināšanai;
 - aizdevums maziem lauku uzņēmējiem (II pīlārs) – atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem - investīcijām un saimniecības iegādei;
- ✓ **LEADER atbalsts:**
 - Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvām (uzņēmējdarbības atbalsts);
 - Kopienų spēcinošām un vietas attīstības sekmējošām iniciatīvām (teritoriju sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, sabiedriskās aktivitātes, starpteritoriālā/starpvalstu sadarbība);
 - Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai;
- ✓ *Investīcijas **dzīvnieku labturības un biodrošības** uzlabošanai, kā arī agrovides pasākumi dzīvnieku labturībai klimata mērķu kontekstā;*
- ✓ *Eko-shēmas un agrovides pasākumi, lai sekmētu **ilgtspējīgas saimniekošanas prakses**, kā rezultātā samazinātos arī **augu aizsardzības līdzekļu lietošana**;*

Zemkopības ministrija

ATBALSTS JAUNIEM LAUKSAIMNIEKIEM

Jauno lauksaimnieku atbalstam KLP ietvaros jānovirza finansējums, kas līdzvērtīgs 3% no TM finansējuma jeb 53,8 milj. EUR, un kas īstenojams abos pīlāros.

✓ Abos pīlāros vienāda jaunā lauksaimnieka definīcija:

- Gados jauns lauksaimnieks ir saimniecības vadītājs (zemnieku saimniecības īpašnieks vai pieder > 50% kapitāldaļu (ja vairāki, katram > 20% kapitāldaļu), un paraksta tiesības).
- Lauksaimnieks ≤ 40 gadu vecs uz pirmā iesnieguma iesniegšanas brīdi;
- iegūta vai iesākta augstākā vai vidējā profesionālā lauksaimniecības izglītība vai apgūti ar lauksaimniecību saistīti kursi.

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem

Mērķis - nodrošināt finanšu resursu pieejamību darbības uzsākšanai un produkcijas ražošanai, t.sk. lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei

Mērķa platība:

57,5 tūkst. ha

Finansējums:

11,8 milj.€ jeb 0,7%

Atbalsta pretendents – aktīvs lauksaimnieks, kurš atbilst jaunā lauksaimnieka definīcijai un kura atbalstam pieteiktā atbalsttiesīgā lauksaimniecības zemes kopējā platība ir vismaz 1 ha.

Atbalstu piešķir par ISIP pirmajiem 150 ha, uz kuriem veikta lauksaimnieciskā darbība.

	2023	2024	2025	2026	2027
Atbalsta likme, €/ha	40	41	41	42	42
Mērķa platība, tūkst.ha	57,54	57,54	57,54	57,54	57,54
Finansējums, milj.€	2,30	2,34	2,37	2,40	2,40

Zemkopības ministrija

Atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai (II pīlārs)

Mērķis ir **sekmēt gados jaunu cilvēku iesaistīšanos pastāvīgās lauksaimniecības darbībās**, kas veicinātu ekonomiski dzīvotspējīgu saimniecību dibināšanu un reizē nodrošinātu darbaspēka atjaunošanos lauksaimniecības sektorā

Jaunie izveido vai
pārņem (pilnībā)
saimniecību

(Iespējamais pretendentu sk.:
898)

Prioritāte

Augļkopība, dārzenkopība,
lopkopība
Augstākā izglītība

Saimniecību pārņemšana:

– pārņem visu saimniecību kopumā,
ieskaitot ražošanas resursus
- atbalsts tiek sniegts par saimniecību
pārņemšanu, kuru apgrozījums
nepārsniedz 150 000 EUR

Atbalsta pretendents

- SI/apgrozījums: 0 – 150 000 EUR
- Lauksaimnieciskā izglītība: 320 stundas (apguvis augstāko/profesionālo izglītību vai apgūs 36 mēnešu laikā)
- Pirmo reizi dibina/pārņem saimniecību kā tās vadītājs: pirmo reizi iesnieguma iesniegšanas gadā vai ne agrāk kā 5 gadus pirms:
 - iesniedza iesniegumu l/s atbalsta saņemšanai (neattiecas uz juridisko personu)
 - deklarējis l/s darbības ieņēmumus VID,
 - reģistrējis l/as dzīvniekus LDC (vismaz 3 liellopu vienības)
 - juridiskas personas gadījumā pārreģistrē kapitāldaļas

Atbalsta saņemšanas nosacījumi

Darījumdarbības plāns:

- ✓ 2- 4 gadi
- ✓ konkrētu rādītāju sasniegšana pēc plāna īstenošanas +20% SI vai apgrozījums

Atbalstāmās aktivitātes

Dzīvu dzīvnieku iegāde, stādu iegāde
Jaunas, lietotas tehnika iegāde un
citi ieguldījumi, kas nepieciešami
saimniecības attīstībai

Vienreizējs maksājums
40 000 EUR par
biznesa plāna
realizāciju jauniem
lauksaimniekiem
35,9 milj. €

Zemkopības ministrija

Lauku telpa – LEADER pieejas īstenošana (10% no ELFLA)

Mērķis – sekmēt vietējo attīstību lauku teritorijā un sociālekonomisko atšķirību mazināšanos, īstenojot lauku kopienu ilgtspēju veicinošas vietējās attīstības iniciatīvas, kas ir iekļautas vietējo rīcības grupu izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās

Atbalsts SVVA stratēģiju īstenošanai (72,3milj.EUR)

80% (49,16milj.EUR),
t.sk. Pierīgas VRG

20%
(12,29milj.EUR), t.sk.
Pierīgas VRG

Līdz 17% ELFLA VRG
(10,85milj.EUR)
t.sk. Pierīgas VRG

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas (vismaz 50%)

Produktu un pakalpojumu radīšana un
attīstība
(apgrozījums līdz 150 000 EUR)

- nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība,
• tūrisms,
• lauksaimniecības produktu pārstrāde,
• darbinieku produktivitātes kāpināšana
• sociālā uzņēmējdarbība, t.sk. **Pierīgas VRG**
• kopprojekts ar pašvaldību, t.sk. **Pierīgas VRG**
• «Lauku biļete» - vienreizējs maksājums
EUR 5000

Tirdzniecības vietas izveide/labiekārtošana
t.sk. **Pierīgas VRG**

Kopienų spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas

Teritorijas
sakārtošana un sabiedrisko
aktivitāšu dažādošana, t.sk. «viedo
ciemu» iniciatīvas, kopstrādes
telpas (t.sk. **Pierīgas VRG**)

Jauniešu iniciatīvas:
Vienreizējs maksājums EUR 5000

Starpterritoriālā un starpvalstu
sadarbība, t.sk. **Pierīgas VRG**

Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai

Infrastruktūra uzglabāšanai,
loģistika, veicinoši pasākumi

Atbalsts pieejams, ja tas ir
apstiprināts kā **VRG stratēģijas
stratēģiskais projekts**

Projekta max attiec. izmaksu summa –
līdz EUR 1milj., t.sk. 1 uzņēmēju
projektam līdz EUR 200 000

Atbalsta intensitāte:
Pašvaldībām -90%
Uzņēmējiem- 40% (nav ZPI
piegādātājs),
70% (pārtikas piegādātājs ZPI)

VRG darbības nodrošināšana un aktivizēšana

VRG darbības nodrošināšana
(algas un tehniskais
nodrošinājums)

Teritorijas aktivizēšana
(semināri, apmācības,
pirmsprojektu iesniegšanas
konsultācijas u.c.)

Atbalsta
intensitāte

Projekta max
attiec. izmaksu
summa

40% (max
75%),

līdz EUR 200
000

70% (max 90%), VRG sadarbībai
100%

līdz EUR 50 000,
pašvaldību infrastruktūrai līdz EUR
100 000

LEADER pieejas īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

Zemkopības ministrija

AIZSARGĀT PĀRTIKAS UN VESELĪBAS KVALITĀTI

KLP stratēģiskā plāna intervences, kas veicina šī mērķa izpildi:

- ✓ atbalsts ekoshēmu un agrovides intervencēs, t.sk. bioloģiskai lauksaimniecībai;
- ✓ atbalsts lauku saimniecībām biodrošības prasību īstenošanai investīciju atbalsta ietvaros;
- ✓ atbalsts lauku saimniecībām ieguldījumiem, kas sekmētu dzīvnieku labturības uzlabošanos;
- ✓ investīciju atbalsta intervencēs (ieguldījumos lauku saimniecībās un pārstrādei), paredzot prioritāti bioloģiskajai lauksaimniecībai;
- ✓ atbalsts dalībai pārtikas kvalitātes shēmās – bioloģiskā pārtikas kvalitātes shēma un nacionālā pārtikas kvalitātes shēma

Zemkopības ministrija

PĀRTIKAS KVALITĀTES SHĒMAS

Mērķis veicināt kvalitatīvu pārtikas produktu ražošanu, apstrādi un pārstrādi, nodrošinot produkta nokļūšanu tirdzniecībā

Kopīgie nosacījumi:

- 1) Atbalsts paredzēts par saražoto produktu skaitu un sedz izdevumus saistībā ar dalību pārtikas kvalitātes shēmās;
- 2) Atbalsts tiek palielināts atbilstoši saražotajam produktu skaitam (līdz sasniedz atbalsta griestus, mērķētus konkrētam pretendentu lokam);
- 3) Atbalsta pretendenta ieņēmumi par iepriekšējo gadu pārsniedz atbalsta summu.

12 milj.EUR, no tā
9,1 milj.EUR
2,8 milj.EUR

BIO primāro produktu ražotājs:

Atbalsts no 340 € līdz 590 € (+ 50 € par katru nākamo produktu, max 6 produkti)

Fasēts, marķēts **bioloģisks produkts tirgū**

BIO pārstrādes produktu ražotājs:

*ar apgrozījumu <10.milj.EUR/gadā (t. sk. mājražotājs): **Atbalsts no 430 € līdz 3 230 €**

(+400€ par katru nākamo produktu, max 8 produkti)

* ar apgrozījumu >10.milj.EUR/gadā): **Atbalsts no 550 € līdz 7 150 €**

(+550€ par katru nākamo produktu, max 13 produkti)

Fasēts, marķēts **bioloģisks produkts tirgū**

Zaļās karotītes primāro produktu ražotājs:

Atbalsts no 250€ līdz 400€ (+ 30€ par katru nākamo produktu, max 6 produkti)

Fasēts, marķēts **produkts tirgū – Zaļā karotīte**

Zaļās vai Bordo karotītes pārstrādes produktu ražotājs:

*ar apgrozījumu <10.milj.EUR/gadā): **Atbalsts no 420 € līdz 2 520 €**

(+300€ par katru nākamo produktu, max 8 produkti)

*ar apgrozījumu >10.milj.EUR/gadā): **Atbalsts no 420 € līdz 5 460€**

(+420€ par katru nākamo produktu, max 13 produkti)

Fasēts, marķēts **produkts tirgū – Zaļā vai Bordo karotīte**

Zemkopības ministrija

HORIZONTALAIS MĒRĶIS – ZINĀŠANAS, KONSULTĀCIJAS, INOVĀCIJAS

Zemkopības ministrija

Horizontālais mērķis – zināšanas un inovācijas

- ✓ Lauksaimnieku, mežsaimnieku, pārtikas sektorā strādājošo un lauku uzņēmēju nepietiekams zināšanu un prasmju līmenis (efektīva resursu izmantošana, ilgtspējīgas saimniekošanas prakses, uzņēmējdarbības vadība, u.c.);
- ✓ Fragmentēta AKIS sistēma: saikne starp lauksaimniekiem, konsultantiem un zinātni būtu jāstiprina
- ✓ EIP rīcības grupas: 30 projekti
- ✓ Nepietiekams digitālo tehnoloģiju lietošanas līmenis lauku uzņēmējdarbībā zemu ienākumu un mazapdzīvotības rezultātā; (23.vieta)
- ✓ Zems digitālo prasmju līmenis lauku apvidos: 43% (ES - 56%)

Zemkopības ministrija

Plānotās rīcības

✓ Zināšanu pārnese:

- ✓ Izglītības un informācijas pasākumi;
- ✓ Saimniecību un mežu apmeklējumi;
- ✓ Demonstrējumi;

✓ Konsultācijas:

- ✓ Individuālās konsultācijas;
- ✓ Mazo I/s, uzņēmēju un kooperatīvu inkubācija;
- ✓ Konsultantu apmācība;

✓ Sadarbība:

- ✓ Atbalsts inovāciju izstrādei (EIP grupas/projekti);
- ✓ Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģijas izstrādei (saimniecību līmenī);
- ✓ Produktu virzība tirgū un tūrisma pakalpojumu mārketinga (t.sk., iesaistīšanās kvalitātes shēmās un to popularizēšana);

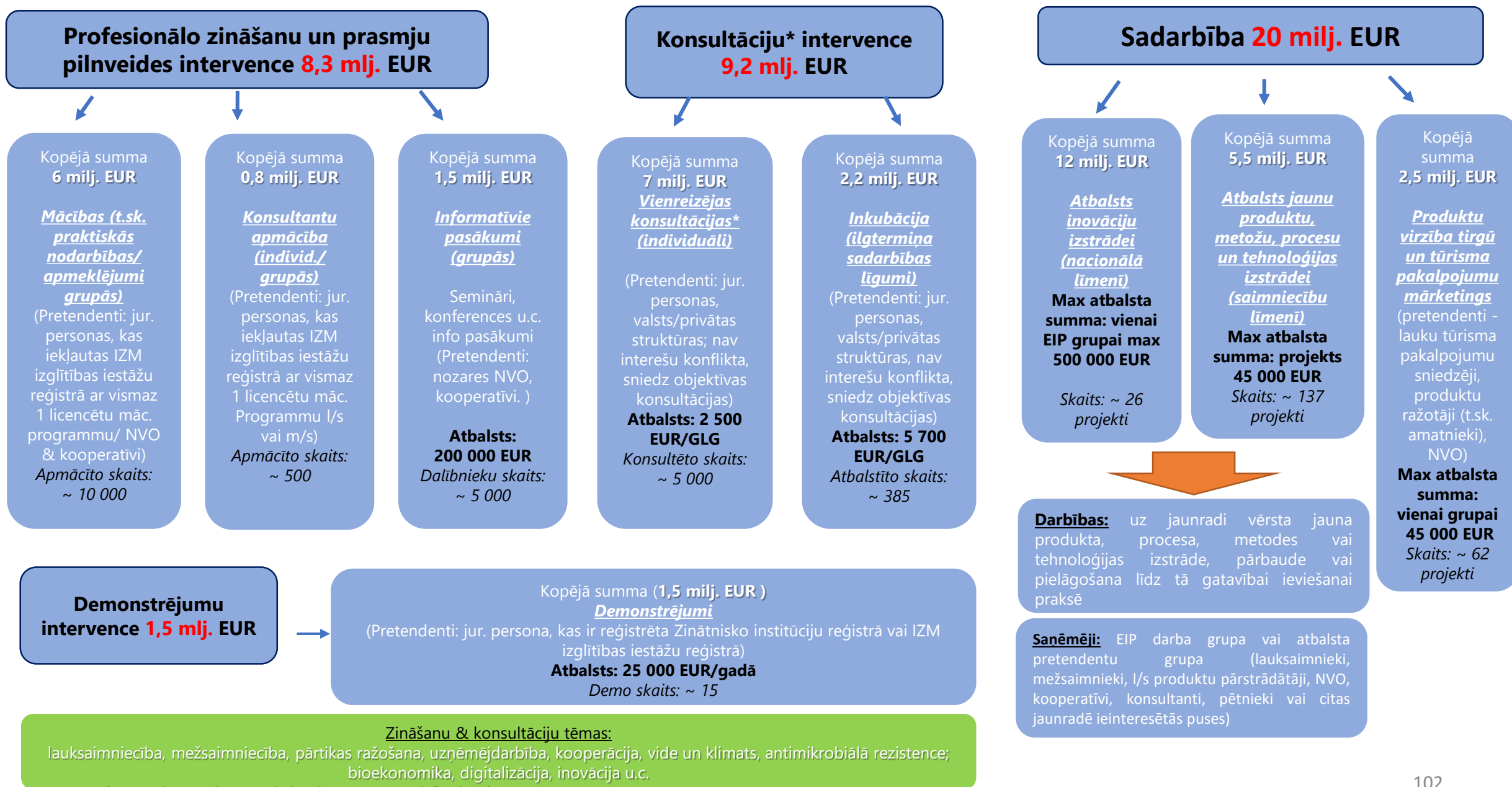
Jomas:

lauksaimniecība,
mežsaimniecība,
lauku uzņēmējdarbība,
kopienų jautājumi, daba,
vide,
klimata aizsardzība

Joma:

lauksaimniecība,
mežsaimniecība,
lauku uzņēmējdarbība,
kopienų jautājumi, daba,
vide,
klimata aizsardzība,
FaST rīks

Zināšanas, demonstrējumi, konsultācijas un inovācijas

Zemkopības ministrija

ZINĀŠANAS

Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides intervence **8,3 milj. EUR**

Kopējā summa
6 milj. EUR

Mācības (t.sk. praktiskās nodarbības/apmeklējumi grupās)

(Pretendenti: jur. personas, kas iekļautas IZM izglītības iestāžu reģistrā ar vismaz 1 licencētu māc. programmu/ NVO & kooperatīvi)

Dalībnieku skaits: ~ 10 000

Kopējā summa
0,8 milj. EUR

Konsultantu apmācība (individ./grupās)

(Pretendenti: jur. personas, kas iekļautas IZM izglītības iestāžu reģistrā ar vismaz 1 licencētu māc. Programmu l/s vai m/s)

Dalībnieku skaits: ~ 500

Kopējā summa
1,5 milj. EUR

Informatīvie pasākumi (grupās)

Semināri, konferences u.c. info pasākumi
(Pretendenti: nozares NVO, kooperatīvi.)

Dalībnieku skaits: ~ 5 000
Atbalsts: 200 000 EUR

Zināšanu un prasmju pilnveides intervences tvērums

- **lauksaimniecība** (t.sk. bioloģiskā lauksaimniecība), **mežsaimniecība, pārtikas ražošana** (izņemot zivsaimniecības produktus)
- **konkurētspējas uzlabošana**, uzņēmuma izaugsmes, efektivitātes palielināšana
- **digitalizācija**, jaunās tehnoloģijas

- saimniekošanas dažādošana
- **zemes un meža apsaimniekošana**, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošana
- **vide un klimats**
- antimikrobiālā rezistence un dzīvnieku labturība
- **atjaunojamie energoresursi**
- darba tiesības, darba drošība un veselība
- zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības u.c. jautājumi u.c.

Zemkopības ministrija

KONSULTĀCIJAS

Konsultāciju intervence
9,2 milj. EUR

Kopējā summa

7 milj. EUR

Vienreizējas konsultācijas* (individuāli)

(Pretendenti: juridiskas personas, valsts/privātas struktūras; nav interešu konflikta, sniedz objektīvas konsultācijas)

Konsultēto skaits: ~ 5 000

Atbalsts: 2 500 EUR/GLG

Kopējā summa

2,2 milj. EUR

Inkubācija (ilgtermiņa sadarbības līgumi)

(Pretendenti: juridiskas personas, valsts/privātas struktūras, nav interešu konflikta, sniedz objektīvas konsultācijas)

Atbalsts: 5 700 EUR/GLG

Atbalstīto skaits: ~ 385

Minimālais konsultāciju tvērums

- **piemērojamās prasības, nosacījumi** un pārvaldības saistības, t.sk. par nosacījumu sistēmā paredzētajām prasībām un standartiem un intervenču nosacījumiem;
- **finanšu instrumentiem** un darījumdarbības plāniem, kas izveidoti saskaņā ar KLP Stratēģisko plānu;
- **normatīvo aktu prasības** par ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, par savvaļas putnu aizsardzību, par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai, par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu, par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, par AAL lietošanu, par pesticīdu

ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu;

- **lauksaimnieciskā prakse**, kas novērš antimikrobiālās rezistences veidošanos;
- **risku pārvaldība**;
- **atbalsts inovācijām**, jo īpaši EIP-AGRI darba grupu projektu sagatavošanai un īstenošanai;
- lauksaimniecības un lauku apvidu **digitālās tehnoloģijas**;
- saimniecības ilgtspējības instruments barības vielām (FaST) izmantošana;
- **uzņēmuma ekonomisko rādītāju jautājumi**, lauku uzņēmējdarbība, meža apsaimniekošana, t.sk. darba drošību u.c. jautājumi.

Zemkopības ministrija

DEMONSTRĒJUMI

Demonstrējumu intervence
1,5 mlj. EUR

Kopējā summa
1,5 mlj. EUR

Demonstrējumi

(Pretendenti: jur. persona, kas ir reģistrēta Zinātnisko institūciju reģistrā vai IZM izglītības iestāžu reģistrā)

Demo skaits: ~ 15
Atbalsts: 25 000 EUR/gadā

Atbalsta intensitāte:
100%

- **Demonstrējuma ierīkošana** (izveide, iekārtošana, iekārtu uzstādīšana) **un īstenošana**, kas praktiski demonstrē vai uzskatāmi parāda kāda jauna agrotehniska paņēmiena, tehnoloģiska procesa, kultūrauga vai dzīvnieku šķirnes priekšrocības, kas pārbaudītas pētījumos un **atspoguļo vismaz divu variantu salīdzinājumu** – līdzšinējo standarta paņēmieni un jauno paņēmieni. **Uzsvars uz inovācijām, tehnoloģiju potenciālu un ilgtspējīgas saimniekošanas metodēm nozarē.**
- **Informācijas pasākumi** par attiecīgo demonstrējumu, tā norisi, konstatēto un sasniegtajiem rezultātiem.

Atbalsta pretendents:

juridiska persona, kas ir reģistrēta Zinātnisko institūciju reģistrā vai IZM izglītības iestāžu reģistrā

Atbalsta pretendents (finansējuma saņēmējs):

- Atbilstoša kapacitāte un resursi
- Līdzšinējā pieredze demonstrējumu ierīkošanā, publisku semināru organizēšanā un konsultāciju sniegšanā lauksaimniecības / mežsaimniecības nozarē
- Iesaistīti sadarbības partneri (nozares NVO, konsultāciju organizācija, nozares uzņēmums u.c.)

Zemkopības ministrija

SADARBĪBA

Sadarbības intervence
20 milj. EUR

Kopējā summa
12 milj. EUR

***Atbalsts inovāciju izstrādei
(nacionālā līmenī)***

Skaits: ~ 26 projekti
Max atbalsta summa: vienai EIP grupai
500 000 EUR

Kopējā summa
5,5 milj. EUR

***Atbalsts jaunu produktu, metožu,
procesu un tehnoloģijas izstrādei
(saimniecību līmenī)***

Skaits: ~ 137 projekti
Max atbalsta summa: vienai grupai
45 000 EUR

Kopējā summa
2,5 milj. EUR

***Produktu virzība tirgū un tūrisma
pakalpojumu mārketinga***

Skaits: ~ 62 projekti
Max atbalsta summa: vienai grupai
45 000 EUR

Darbības: *uz jaunradi vērsta* jauna produkta, procesa, metodes vai tehnoloģijas izstrāde, pārbaude vai pielāgošana līdz tā gatavībai ieviešanai praksē

Saņēmēji: EIP darba grupa vai atbalsta pretendentu grupa (lauksaimnieki, mežsaimnieki, l/s produktu pārstrādātāji, NVO, kooperatīvi, konsultanti, pētnieki vai citas jaunradē ieinteresētās puses)

Darbības: ar lauku tūrisma saistītu pakalpojumu, mārketinga darbību īstenošana un produktu virzība tirgū

Saņēmēji: produktu ražotāji (t.sk. amatnieki), lauku tūrisma pakalpojumu sniedzēji, NVO

Zemkopības ministrija

KLP stratēģiskā plāna sasniedzamie rādītāji

- ✓ **23 025 apmācīti un konsultēti lauku uzņēmēji** (lauksaimnieki, mežsaimnieki, mājsaimniecības u.c.) par dažādām tēmām uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšanai, vides aizsardzības u.c. jautājumos, un EIP darba grupu dalībnieki

- ✓ **1617 projekti īstenoti lauku saimniecībās investīcijas** lauksaimnieciskās darbības attīstībai

- ✓ **1018 jaunie lauksaimnieki** dota iespēja izveidot vai pārņemt saimniecības

- ✓ **2 000 mazie lauksaimnieki** (ar apgrozījumu/SI līdz 15 tūkst. EUR) paaugstinājuši savu saimniecību konkurētspēju

- ✓ Atbalstīta **bioloģiskās lauksaimniecības** metožu izmantošana **368 000 ha platībā**

Zemkopības ministrija

KLP stratēģiskā plāna sasniedzamie rādītāji (II)

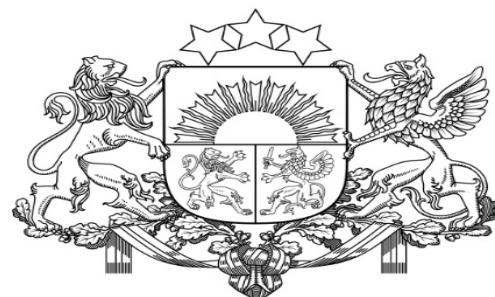
- ✓ **3 500** saimniecības iegādājušās apdrošināšanas polises augkopībā un lopkopībā;

- ✓ **3500 ha** platībā veikta meža ieaudzēšana

- ✓ **59 000 ha** platībā veikta meža kopšana

- ✓ Atbalstītas **32** vietējās rīcība grupas (VRG) (kopumā aptverot **visus** Latvijas **lauku iedzīvotājus** (lauku teritorija ietver arī pilsētu iedzīvotājus līdz 5 000))

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!